

RENAȘTEREA

FONDATOR: EPISCOP

NICOLAE IVAN 1919

Anul XXXI

Serie nouă

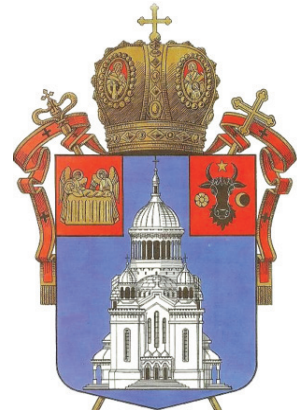
Decembrie

2021

12

(380)

Preț: 3 lei

EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ A VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Hristos Se naște, slăviți-L!

DIN SUMAR:

– Patriarhul Iacob, „combatantul lui Dumnezeu” – **PS BENEDICT BISTRITĂNUL** (p. 2)

– „Aseară am vrut să-l împuşc pe călugărul Andreicuț... Pentru că nu a colaborat, nu mi-a dat informațiile pe care le urmăream” (colonel de securitate).

Care e bagajul de stări emoționale cu care traversăm Dincolo?

– **ARHIM. PROF. UNIV. TEOFIL TIA** (p. 3)

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

„Domnul Iisus Hristos - emigrant”

„Iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă” (Matei 2, 13)

Domnul Iisus Hristos s-a născut pe la anul șapte sute cincizeci de la întemeierea Romei, an care devine, după calculele Sfântului Dionisie Exiguul, anul întâi al erei creștine. Cezarul August, pe când Quirinius ocârmuia Siria, a poruncit un recensământ, iar recensarea se făcea la locul de obârșie. Sfânta Fecioară Maria cu bătrânul Iosif au plecat din Nazaretul Galileii, până departe, în Betleemul Iudeii, căci acolo le era obârșia.

Cetatea era ticsită de lume și n-au găsit loc de găzduire, iar Mariei îi sosise vremea nașterii, așa că au intrat într-un grajd și s-au culcat într-o iesle. Acolo, între vite, s-a născut Domnul nostru Iisus Hristos. „Și în zădărnici acela era păstor, stând pe câmp și făcând de strajă noaptea împrejurul turmei lor. Și, iată, îngerul Domnului a stătut lângă ei și slava Domnului a strălucit împrejurul lor, și ei s-au înfricoșat cu frică mare. Dar îngerul le-a zis: Nu vă temeți. Căci, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare care va fi pentru tot poporul; căci azi s-a născut Mântuitorul, care este Hristos Domnul, în cetatea lui David” (Luca 2, 9-11).

Îngerului i s-a alăturat mulțime de oaste cerească, cântând: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!” (Luca 2, 14). Păstorii s-au dus și L-au găsit pe Pruncul Sfânt culcat în iesle și pe Preacurata Fecioară Maria și pe Iosif alături.

Apoi cei trei magi de la Răsărit, călăuziți de steaua minunată, au venit să se închine Pruncului și I-au adus daruri prețioase: aur, smirnă și tămâie. Când mergeau spre Betleem, la Ierusalim, l-au întâlnit pe regele Irod care le-a cerut ca după ce-L vor fi întâlnit pe Prunc să vină să-i spună ca și el să se ducă „să se închine”.

Intenția lui Irod nu era una sinceră și magii, înștiințați în vis, „pe altă cale s-au întors în țara lor” (Matei 2, 12). Irod „a văzut că a fost înșelat de magi” (Matei 2, 16) și a pus la cale uciderea pruncilor din Betleem și împrejurimi.

Ce a făcut Sfânta Familie ca să-L scape pe Pruncul Mântuitor? „După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif zicând: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă” (Matei 2, 13).

Domnul Iisus Hristos, întreaga Sfântă Familie, au emigrat! Au mâncat pâinea amară a pribegiei ca și milioanele de români care, din motive obiective sau mai puțin obiective, își părăsesc țara și ajung pe toate meridianele globului. Nădăjduind în rosturi mai bune, nu cred că nu-i macină dorul de casă. Pentru că, după spusa poetului, „La noi sânt codri verzi de brad, / Și câmpuri de mătășă; / La noi atâția fluturi sânt / Și-atâta jale-n casă. / Privighetori din alte țări / Vin doina să ne asculte; / La noi sânt cântece și flori / Și lacrimi multe, multe...”¹.

Sau după afirmația altui scriitor „Patria rămâne, rămâne paternul, rămâne părintele și părinții, rămâne iubirea atotbiruitoare, tot ce durează omul pe pământ din iubire și bunătatea inimii lui, rămâne tot ce-i drept și curat, tot ce-i adevărat și nenimicit, tot ce-i pentru slujirea celui nevoit”².

Gândindu-ne la emigranții noștri, nu uităm că anul ce se încheie a fost „Anul omagial al pastorației românilor din afara României”. Pruncul Mântuitor dintru început a luat jugul amar al emigrantului.

Sfânta Scriptură nu ne spune ce a făcut Sfânta Familie în Egipt. Tradiția însă este mai generoasă în Evangheliile apocrife. Referindu-se la drumul înspre Egipt, Pseudo-Matei, în Evanghelia sa, ne spune că, fiind pe cale, Domnului Iisus Hristos, Maicii Domnului și lui Iosif, „I se închinau lei și leopardii și mergeau alături de ei prin deșert. Oriunde se duceau Maria și Iosif, ei o luau înainte și le arătau drumul, apoi își aplecau capetele închinându-se lui Iisus. Prima zi când Maria văzu lei și alte neamuri de sălbăticiuni venind în preajma sa, încrămeni de frică. Dar Pruncul Iisus o privi cu chip vesel și-i zise: «Mamă, nu te teme, căci nu aleargă spre tine ca să-ți facă rău, ci ca să-ți se supună»”³.

Nu numai regnul animal îi slujea pe drumeți, ci și regnul vegetal. Odihnindu-se la umbra unui palmier și fiind însetați de arșiță, Pruncul Mântuitor se adresa palmierului și-i zise: „Pomule, apleacă-te și răcorește-o pe mama cu fructele tale. Îndată, auzindu-l glasul, palmierul își plecă vârful până la picioarele Mariei, și ea culese fructe proaspete”⁴.

Sau în „Viața lui Iosif Tâmplarul”, Domnul Hristos ne spune că Dumnezeu Tatăl „îi descoperi totul lui Iosif printr-o viziune. Și îndată el fugi din Iudeea luându-ne pe Mine și pe mama. Am coborât așadar în Egipt... până când Irod muri mâncat de viermi – răsplătă meritată pentru sângele nevinovat pe care îl vărsase. După ce nelegiuitul de Irod s-a stins din viață, ne-am întors și noi în Israel. Aici ne-am dus să locuim într-o cetate din Galileea pe nume Nazaret”⁵.

În Evanghelia arabă a copilăriei Mântuitorului ni se spune că ajungând în Egipt „au apucat-o spre orașul Sicomorilor, adică Matarea de astăzi. La Matarea, Iisus a făcut un izvor în care Maica Lui l-a spălat cămașa. Din su-

¹ Octavian Goga, Poezii, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2001, p. 10.

² Ioan Alexandru, Iubirea de Patrie, Editura Eminescu, București, 1985, p. 65.

³ Evangheliile apocrife, Editura Humanitas, București, 1996, p. 167.

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem, p. 78.

flarea Domnului amestecată cu apa s-a răspândit un balsam minunat în tot ținutul acela. Apoi au coborât la Memfis, unde l-au văzut pe Faraon. Au rămas în Egipt vreme de trei ani. Iar Domnul Iisus a făcut multe minuni care nu se găsesc scrise nici în Evanghelia copilăriei, nici în Evanghelia completă⁶. Evangheliile apocrife își continuă relatarea spunându-ne că „după trei ani au plecat din Egipt spre casă. Dar când au ajuns la hotarele Iudeii, Iosif s-a temut să intre. Fiindcă, deși Irod murise, pe tron se afla acum fiul aceluia, Arhelau. În cele din urmă o luă totuși prin Iudeea. Atunci îi apărură un înger al Domnului și i-zise: O, Iosif, mergi în cetatea Nazaret și rămâi acolo⁷. Mântuitorul Iisus Hristos se repatriase, nu mai era emigrant!

Și Evanghelia canonică ne spune că „după moartea lui Irod, iată că îngerul Domnului s-a arătat în vis lui Iosif, în Egipt, și i-a zis: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului. Iosif, sculându-se, a luat Pruncul și pe mama Lui și a venit în pământul lui Israel. Și auzind că domnește Arhelau în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, s-a temut să meargă acolo și, luând poruncă în vis, s-a dus în părțile Galileii. Și venind a locuit în orașul numit Nazaret, ca să se împlinescă ceea ce s-a spus prin prooroci, că Nazarinean se va chema” (Matei 2, 19-23). Domnul Iisus Hristos nu mai este emigrant!

Gândul ne merge, plecând de la aceste relații ale Sfintei Scripturi, la milioanele de români care au emigrat în ultima perioadă în toată lumea. Ne gândim cu drag la ei și așteptăm momentul în care cauzele ce i-au determinat să plece să se rezolve. Și, sperăm noi, ca mulți dintre ei să vină acasă. Și îndreptarea cauzelor depinde de noi toți și de guvernarea noastră.

Știm cu cât dor se gândeau cei din poporul ales la Ierusalim: „De te voi uita, Ierusalime, uitată să fie dreapta mea! Să se lipească limba mea de grumazul meu de nu-mi voi aduce aminte de tine, de nu voi pune înainte Ierusalimul, ca început al bucuriei mele” (Psalmul 136,6). Iar, gândindu-se la România, Ion Agârbiceanu scrie: „Cum mă voi sătura de frumusețile tale? Eu văd că ești alta, eu văd că ești fericită, eu simt bucuria și noua ta viață! Te-aș mângâia ca pe un copil, de-ar fi să trăiesc veacuri. Câmpiile tale, codrii tăi, apele tale, toate-mi vorbesc de negrita ta fericire, patria mea! Nu ești pământ mort, nu ești vânt, nu ești apă; ești suflet ce tremuri de bucuria libertății⁸.”

Toate aceste afirmații sunt valabile mereu, dar mai ales acum la Crăciun, în preajma clipelor de har și de lumină pe care le aduc sărbătorile Nașterii Domnului. Evangheliile, colindătorii, atmosfera de basm, toate ne transpun într-o lume mirifică: „Și-auzi! Răsar cântări acum, / Frânturi dintr-o colindă, / Și vin mereu, s-opresc în drum! / S-aud acum în tindă / Noi stăm cu ochii pironiți / Și fără de suflare; / Sunt îngerii din cer veniți! / Cu Ler, o! Domnul mare!”⁹. În mod tradițional la aceste bucurii sunt mai predispuși copiii și tinerii. De aceea, îi îndemnăm pe părinți, pe dascăli și pe preoți ca să le faciliteze acestora accesul la toate tradițiile de Crăciun.

Trist este doar în casele unde au rămas bătrânii singuri, cu gândul la copiii plecați în străinătate. Și de acolo de departe, copiii dimpreună cu Octavian Goga, îi zic lui Moș Crăciun: „De nu ți-o fi peste mână, treci și pe la casa noastră./ Biata mamă-ngândurată azi e singură la masă./ Tu măcar o rază-n suflet îi trimite pe fereastră./ Când vezi neatins și vinul și colacul de pe masă¹⁰.”

Și ca să încheiem într-un ton optimist, dorind ca la toate mesele să fie inimi vesele, vă urăm de Crăciun, de Anul Nou și de Bobotează, Sărbători pline de bucurii și ani mulți!

Cu sfântă prețuire,

†ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și
Sălajului

† BENEDICT Bistrițeanul

Episcop vicar al

Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

Patriarhul Iacov, „combatantul lui Dumnezeu”

Iacov, cel de-al treilea patriarh veterotestamentar, ocupă un loc însemnat între personalitățile biblice, atât din punct de vedere istoric, cât și simbolic. Este fiul lui Isaac și al Rebecă și frate geamăn al lui Isav. Deși se naște după fratele său, prin vicieușug, ajutat de mama lui, va primi binecuvântarea de întâi-născut de la tatăl său (Facere 25). Însă această întâmplare îl va așeza într-o relație dificilă cu fratele său și va fi nevoit să-și părăsească pământul natal. Se îndreaptă spre casa unchiului său Laban în Mesopotamia. În această călătorie, Iacov are parte de o primă întâlnire cu Dumnezeu, misterioasă, dar definitivă pentru ceea ce urma de acum încolo.

În drumul său, venind seara, își pregătește locul de odihnă de ostenea zilei, așezându-și sub cap o piatră. Are parte de un vis tainic, cu puternice semnificații religioase, semn direct de la Dumnezeu în drumul pe care-l avea de făcut (Facere 28). Era vorba de o viziune în care apărea o scară sprijinită pe pământ și cu vârful în cer, iar îngerii urcau și coborau pe ea fără încetare. La capătul scărilor se arată Dumnezeu, descoperindu-se în succesiunea de credință a înaintașilor lui, patriarhii Avraam și Isaac. I se descoperă, interpretăm noi, ca „un Dumnezeu al tradiției” și, în consecință, credința se vedește în succesiunea și continuitatea unei închinări adevărate, în interiorul unui Legământ, propus de Dumnezeu și acceptat de om, existent și lucrător în interiorul unei reciprocități libere și asumate. Această descoperire vine din inițiativa lui Dumnezeu în momentul în care omul, „partenerul” lui, avea nevoie de un semn, de prezență, de încurajare, de validare. Iacov trăiește experiența unui exilat, a unui fugar, a unui străin. Iar, Dumnezeu, dintru început, se vedește „aproapele” celui care se află într-una din aceste stări. Acest adevăr exprimat în zona spiritualității descrie starea, poziția sau atitudinea în care cineva își manifestă disponibilitatea înspre întâlnirea cu Domnul – vulnerabilitatea, fragilitatea, păcătoșenia, caracterul precar, în limitele căruia își desfășoară viața. Harul se manifestă în slăbiciuni, „pe cele neputincioase vindecând”.

Tocmai de aceea, intervenția lui Dumnezeu se arată surprinzătoare, neașteptată, dar cu caracter definitiv și cu amprente definitive. O asemenea experiență nu vine ca un merit, ci sub forma darului, mult peste orice așteptare. Iacov este așezat și confirmat în această continuitate de credință a Părinților săi, dar și în succesiunea de binecuvântare întru cele ale pământului – va primi moștenirea acel loc pentru el și urmașii săi. Era un act prezent, însă deschis profetic înspre ceea ce va veni. Se descrie aici, de fapt, modul de înțelegere al relației poporului ales cu Dumnezeu, încă de atunci de tipul „între deja și nu încă” sau „este, dar nu desăvârșit”, descoperind Legământul ca o adevărată și o încredere și de jos în sus, cu caracter permanent și mereu prezentă sub chipul experienței. „Garanția” unei astfel de binecuvântări vine din partea unui Dumnezeu nemincinos în ceea ce promite, dar și din străduința omului de a-L dori pe Acesta.

Iacov trăiește această binecuvântare ca o chemare și o confirmare prin adevărată și o alegere. De acum, „Dumnezeul lui Avraam și a lui Isaac” este și „Dumnezeul lui Iacov”, prin tot ceea ce el trăiește personal. Locul acesta primește nume tocmai datorită experienței care i se asociază acum, care își pune pecetea. Turnând untelemn pe piatra de sub cap, sfințește acel loc, de acum delimitat, separat, aferosit lui Dumnezeu – *Betel, casa lui Dumnezeu*, descris drept poarta sau pragul Cerului. Este semnul unei experiențe, deși personale, totuși cu caracter comunional, în această succesiune de credință și de fidelitate a Părinților săi.

După această întâmplare, își continuă drumul spre casa unchiului său. Simțindu-se însoțit de Dumnezeu, motivat de hărmicie, la care se alătură o putere de determinare de excepție, se dovedește un bun întreprinzător și-și câștigă respectul unchiului său. Cele două soții, Lia și Rahila, îi vor naște doisprezece fii, din care provin cele douăsprezece triburi ale poporului Israel. De acum, un om cu o poziție financiară și socială însemnată, dobândită prin propriile puteri, putea să se bucure de

respectul și admirația celor din jur. Însă, îi lipsește legătura cu rădăcinile în interiorul unei lucrări profetice în care Dumnezeu îl așezase cu timp în urmă. O plecare, de regulă, se întâmplă în tandem cu o întoarcere. Din perspectivă, mai ales, religioasă, întoarcerea are o semnificație adâncă, anunțând și un sfârșit în termenii unui împliniri și a unei desăvârșiri. Decizia este luată și călătoria de întoarcere organizată. Iacov, de acum, un om cu o stare materială foarte bună și cu încredere în propriile puteri, pornește la drum, asumându-și din nou rolul străinului. În termeni geografici, dar, mai ales, psihologici. Trebuia să se întâlnească cu fratele său, pe care-l înșelase, cu care trăise mereu în rivalitate, și de care se despărțise cu timp în urmă. Se întorcea, în această curbă a istoriei, la starea pe care o trăise la plecare – vulnerabilitate, fragilitate, nesiguranță, necunoscut și mult imprezvizibil. Cum va fi întâlnirea cu fratele său?

În acest cadru se întâmplă cel de-al doilea moment de excepție din viața lui, la răul Iaboc. Cartea Facerii ne oferă un episod memorabil (cap. 32), în care se descrie o luptă stranie, misterioasă, cu un necunoscut, cu îngerul Domnului, ba chiar cu Dumnezeu însuși, până în zorii zilei. Acest eveniment se arată ca o inițiere în taina dumnezeiască, într-o altfel de cunoaștere. Nu mai era vorba doar de glasul lui Dumnezeu, ci de o prezență „față către față”, totul desfășurându-se într-o luptă mai puțin obișnuită. Să aibă omul această pretenție de a se pune cu Dumnezeu? Să nu fie vorba aici de o superbă umană peste limite?

Această întâmplare a suscitat și încă suscită interpretări variate, în această încercare de a-l defini pe om în fața lui Dumnezeu și/ sau a locului său în mijlocul lumii. Într-o lectură în termeni mistici, acest moment îl exprimă pe om în dorința lui permanentă de a-L afla pe Dumnezeu, de a-L cunoaște și de a-L simți, în definiția lui originară de om religios, neliniștit căutător. Iar pe de altă parte, ne lasă să înțelegem dificultatea unui astfel de demers. Împărăția se câștigă prin străduință, cu navală, prin intermediul unei lupte acerbă, și nu fără efecte majore. Se întâmplă, la capătul unei victorii, o schimbare radicală a vieții, a viziunii asupra ei, ba chiar a identității proprii. Schimbarea numelui

exprimă această radicală diferență între înainte și după – Iacov devine Israel, pentru că a îndrăznit să se lupte cu Dumnezeu și cu oamenii și a ieșit biruitor (32, 29). I (ni) se schimbă numele și deodată viața, de pe urma întâlnirii „față către față” cu Dumnezeu (32, 30-31). „Și-a câștigat” binecuvântarea lui Dumnezeu, însă nu fără durere și efecte în timp, care să-i amintească de fragilitatea și vulnerabilitatea umană și să-i indice calea încrederii mai mult în Dumnezeu și mai puțin în propriile puteri. Lupta nu poate fi egală, deși Dumnezeu se lasă provocat de om. Dumnezeu îl cunoaște pe om și îi pune nume, însă omul nu poate să-l cunoască pe cel al lui Dumnezeu, pentru că „e minunat”, mai presus de ceea ce el poate să primească, să audă și să cunoască. Însă, ca o mângâiere, ca o amintire, ca un semn al prezenței, locul

Lupta lui Iacov cu ingerul. Corneliu Baba, desen cu cărbune, 1976.

desfășurării luptei capătă un nume – *Peniel, adică fața lui Dumnezeu*, pentru că „fața lui Dumnezeu” a văzut-o Iacov și, deodată, a trăit mântuirea sufletului său, printr-o experiență personală și transformatoare – nimic nu avea să mai fie la fel ca înainte.

Cele două momente, luate și lecturate împreună în termeni simbolici, pot să exprime două momente necesare în devenirea noastră duhovnicească. Betel, casa lui Dumnezeu, poate să exprime înrădăcinarea în tot ceea ce înseamnă „Biserica Ortodoxă a Tradiției”, cu conținutul de credință și de viață al Părinților, într-o succesiune neîntreruptă și neschimbată, garanție a adevărului și a unei viețuirii ortodoxe. Însă accesul la această moștenire se realizează printr-o întâlnire cu Dumnezeu față către față – Peniel, ca experiență personală, transformatoare și determinantă pentru întreaga viață. Se vedește și o dimensiune personal-subiectivă obligatorie în asumarea vieții religioase.

Întreaga experiență duhovnicească a Bisericii vizează această întâlnire cu Domnul, a mea, a celui care mă simt singur, fragil și vulnerabil, la capătul căreia El îmi va da un nume nou, mă va binecuvânta și îmi va schimba viața: „Schimbă-ți numele”, mi-a zis/ și i-am spus: „Eu sunt numele meu”./ „Schimbă-ți numele”, mi-a zis/ și i-am răspuns: „Tu vrei să fiu altul/ tu vrei să nu mai fiu/ tu vrei să mor/ și să nu mai fiu./ Cum o să-mi schimb numele?”/ El mi-a spus: „Tu te-ai născut pe genunchii mei./ Eu te știu de când te-ai născut./ Nu-ți fie frică de moarte/ înainte de a te naște./ Așa vei fi și după ce vei muri./ Schimbă-ți numele.” (Nichita Stănescu, *Lupta lui Iacov cu îngerul sau despre ideea de „tu”*) Iată-mă, Doamne! Schimbă-mi numele și deodată și viața... ■

⁶ Ibidem, p. 128.

⁷ Ibidem, p. 129.

⁸ Ion Agârbiceanu, *Două iubiri*, Editura pentru literatură, București, 1969, p. 391.

⁹ George Coșbuc, *Poezii*, Editura Steaua Nordului, Constanța, 2007, p. 240.

¹⁰ Octavian Goga, *Cântece fără țară*, Editura pentru literatură, București, 1967, p.70.

„Aseară am vrut să-l împuşc pe călugărul Andreicuț... Pentru că nu a colaborat, nu mi-a dat informațiile pe care le urmăream”¹ (colonel de Securitate). Care e bagajul de stări emoționale cu care traversăm Dincolo?

Motto: „Ura n-are nevoie de Adevăr!”

Arhim. prof. Teofil Tia

Decan, UBB Cluj-Napoca

Un episod anume din viața „călugărului Andreicuț”, devenit astăzi Mitropolitul Clujului, nu poate să nu ne atragă atenția: e momentul în care un colonel de securitate, știind că își poate acoperi ușor fapta cu argumente profesionale și va rămâne nepedepsit, decide să acționeze, într-o seară, omorând un om care nu l-a ajutat să crească profesional în grad, pentru că nu i-a dat informațiile care l-ar fi ajutat mult în această direcție. Acel om era atunci preotul Ioan Andreicuț. Mărturia fostului vicepreședinte (1978-1988) al Consiliului Orașenesc al localității Câmpia Turzii este grațioasă. O putem lectura integral în reproducerea holografă.

Episodul ne duce cu mintea la vinovatul numărul unu al accidentului de la Cernobâl, accident de pe urma căruia au murit sau suferit sute de mii de oameni: el dorea o creștere în rang la locul de muncă și știa că o putea obține prin reușita experimentului comandat, deși nu era specialist în inginerie nucleară. Moscova acorda gradațiile pe fapte concrete, nu pe vorbe. Ulterior, îl vom vedea, îmbătrinit și distrus, într-un spital de psihiatrie, repetând spasmodic formula: „Eu nu sunt vinovat!”. (Există un documentar relevant pe YouTube)

1. Ai nevoie de putere pentru a face răul; pentru a face binele ai nevoie doar de dragoste

De ce oare, dacă nu-l cunoaștem pe Dumnezeu, trăim în afara propriului sine?

De ce **refuzăm să acceptăm Adevărul care ne-ar vindeca**? Pentru că aceasta ar presupune o reflecție adâncă, o călătorie emoțională prin adâncuri, iar pentru aceasta am avea nevoie de multă disponibilitate pentru a iubi.

În fiecare dintre noi zace un mic „Irod”, un embrion de răutate care se manifestă maximal cu puțință la nivelul la care are putere; Irod cel Mare a făcut maximul rău de care era capabil la nivelul său, de rege într-un mic regat subordonat Romei Imperiale; soldații acelei epoci consiliați de Ioan Botezătorul să se mulțumească cu solda lor, doreau de obicei, maxim de pradă în urma cuceririi unei cetăți, omorând copii, violând femei și tâlhărind prin casele cetății cucerite; noi, oamenii secolului XXI acționăm similar, răspândind maximul rău de care suntem capabil la etajul nostru de competență și acțiune.

Mai menționăm un al treilea episod de răutate gratuită: este o relatare din viața preotului Ioan Sabău din Hunedoara, care era întemnițat în perioada comunistă. Chiar de ziua lui de naștere, soția își trimite copilă de vreo 15 ani să-i ducă acestuia la închisoare un pachet cu bucate mai alese. Gardianul responsabil interzice categoric accesul fetei în interior, dar îi dă de înțeles că-l vor scoate pe tatăl acesteia în curte și va putea să-l vadă prin gardul rupt al închisorii, dintr-un loc anume. Fata se uita cu entuziasm de copilă prin gard: într-adevăr tata este scos în curte, dar e biciuit crunt, în fața ochilor ei. Îndurerată, ea aruncă vasul cu mâncare și fuge acasă, plângând disperată.

Prevedea regulamentul închisorii un asemenea demers de traumatizare al unui copil? Nu! Era invenția individuală a unui gardian, mustind de răutate. De aceea există o judecată individuală a lui Dumnezeu, în care suntem evaluați personal. Fiecare **am agonisit un capital de răutate** pe care trebuie să-l exorcizăm din ființa noastră cât timp trăim pe acest pământ, altfel ne garantăm nefericirea pe termen lung, inclusiv în veacul viitor.

Unii cred că răul îi poate face fericiți; de fapt, ei pot fi doar „răcoriți” puțin lăuntric de pe urma lui; ulterior, vor fi din nou împovărați. Răul nu despozează, ci intoxică și otrăvește. Toți cei trei torționari, călăi, monștri – îi numim fiecare cum vrem – și-au trăit viața până la adânci bătrâneți, savurând o pensie consistentă oferită de sistem pentru serviciile aduse în timpul activității. Dar au fost oare fericiți? Dumnezeu le-a lungit viața sperând că ei vor ajunge la înțelepciunea cea adevărată.

Are și răul un absolut al lui? Poți atinge absolutul și prin răutate, nu doar prin bunătate? Răspunsul nostru este, categoric, nu! Doar în Bine, în iubire, în bunătate poți atinge absolutul. Ura e o iubire răsturnată, un „abonament” la nefericire.

2. Adevărul are un pronunțat coeficient emoțional și ne privește, pe fiecare, în parte

Întotdeauna lectura realității pe care o facem este parțială, segmentară, chiar ciuntită. Dacă ne interesează însă adevărul, îl vom afla! El are întotdeauna un pronunțat coeficient emoțional și ne privește personal, pe noi, cei care evaluăm, analizăm, constatăm, decidem și formulăm concluzii și sentințe care se vor „definitive”.

Răul și binele se redefinesc continuu în funcție de contextul istoric sau sunt universale? În parametrii ateismului Epocii de Aur, maximul rău era o religie militantă, cu forță percutantă, electrificând masele, convingând popoarele de lumea

de dincolo de materie și de importanța asumării unui traseu de înnoire în această viață. Călugărul Andreicuț corespundea exact acestui profil, fiind, în ochii sistemului, dușmanul total al regimului.

De aceea, la numirea grăbită ca duhovnic al Seminarului din Cluj, făcută de arhiepiscopul Teofil Herineanu, răspunsul Departamentului Cultelor a fost categoric: „Nu!”. Era omul care ar fi putut să „arunce foc între oameni”, după cuvântul Mântuitorului, și

într-o școală de formare a viitorilor preoți, acesta ar fi fost un pericol public. I s-a permis în schimb, mai târziu, transferul la Alba Iulia, unde activitatea lui putea fi mult mai atent și mai eficient controlată. Era în celălalt județ un alt serviciu de securitate, cu disponibilități mai mari, care nu a mai avut de luptat cu astfel de „vârfuri” preoțești cu manifestări misionare expansive.

„Pentru ca răutatea să nu fie fără de moarte” – spune o rugăciune de la slujba înmormântării. Doar moartea pune stavilă metabolizării răului în ființa noastră: doar ea ne mai aduce aminte că suntem doar oameni, iar nu zei. Ea are puterea să ne sensibilizeze.

3. Promovăm răul pentru că ni se pare că aceasta este „în interesul” nostru. Colonelul de securitate pe patul de moarte...

În toate cele trei cazuri semnalate de noi (Turda, Cernobâl, Hunedoara), **motivul răutății exacerbate era perspectiva unei creșteri în rang a cuiva, a unei superioare „împliniri” profesionale**: când facem răul, întotdeauna avem un interes. Din păcate nu este maximul interes, ci unul „liliput”, care nu ne aduce fericirea de ansamblu, ci – dimpotrivă – eroziune psihică pe termen lung. Pe patul de moarte, cum și-a trăit ultimele clipe colonelul de securitate Vasile Pop?... Amorțindu-și conștiința că, de fapt, a acționat corect, în virtutea funcției, și că **Andreicuț „nu a fost corect, ...nu a colaborat, și nu i-a dat informațiile pe care le urmărea el și funcția lui”**.

Important este să știm un lucru fundamental, enunțat fără ca noi să emitem judecăți decisive: răul pe care l-am provocat altora îl vom resimți noi înșine, amplificat, la cote mult mai mari, în lumea de dincolo. Cu alte cuvinte, nu rămâne nimic nepedepsit de Dumnezeu Dreptății, **căci faptele noastre au toate statut de bumerang**: ce am lansat în exterior, aceea vom primi înapoi.

Inaltpreasfintite Parinte
Arhiepiscop Andrei

Subsemnatul Pop Annel cu domiciliul
In municipiul Câmpia Turzii, alea [redacted]
[redacted] nr. [redacted] județul Cluj, posesor al
C.A. seria KX. nr. [redacted] emisă de SPCLER.
Câmpia Turzii, creștin ortodox, prin prezenta
cu multa emotie și respect vă mărturisesc
următoarele:

In perioada anilor 1978-1988 am avut
funcția de Vicepreședinte a Consiliului
Popular al loc. C. Turzii. Prin natura funcției
am avut o strîmă colaborare instituțională
cu Serviciul de securitate și Informare cu
sediu în municipiul Turda și mai special
cu d-nul colonel Vasile Pop, care pe lângă
colaborarea de serviciu am devenit apropiați
și chiar prieteni; ne cunoșteam din copilărie
eram vecini cu satele în care ne-am născut
și chiar era contătean cu soția mea Maria.
Pînă anul 1980-1982 nu mai rețin date mai
exacte, la o întâlnire colonelul V. Pop mi-a
făcut o destăinuire care pe mine ma îngro-
zit și chiar ma revoltat și acum relatez
din memorie: aseară am vrut să-l
împuşc (să-l omor) pe călugărul - Preot
din Biserica de pe str. Armata Roșie din
loc Turda. Desigur ma socot destăinuirea
lui și am răspuns și l-am rugat ca nu
dorea să i-a viața curia, nu am înțeles

atunci de ce, mai târziu am înțeles că a făcut
des presiuni asupra spiritului d-voastre de a colabora
cu securitatea prin el.

Peste ani mai precis după anul 2000 am
aflat că e bolnav și l-am vizitat la et
domiciliu, ocazie cu care prin discuții și
amintiri am abordat și acest incident, am
vrut să-mi fac o impresie ce la pățut
determina să facă acest gest. menționez
că l-am mai vizitat și prin anii 2012-2017,
concluzia mea și o spun cu durere în
suflet pentru el că și acum sustine că
spiritul d-voastre nu ati procedat corect
că nu ati colaborat și nu iat dat
informațiile pe care le urmărea el
și funcția lui. Singurul lucru bun
mi-a mulțumit că nu l-am încurajat
și chiar l-am oprit de la un gest
neconștient; eu mulțumesc bunului Dumnezeu,
și marci somului, ingerului pășitor că am
fost călăuzit să fac un lucru bun în acel
moment. Închei scurta mea relatare care
am dorit să o afluți din partea mea și
împreună cu soția vă dorim multa sănătate
și să ne pășoriti mulți ani.

Inaltpreasfintitei sale, Inaltpreașfintitului
Parinte, Arhiepiscop și Mitropolit Andrei,
Arhiepiscopul Vadului, Fețeacului și Clujului
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și
Sălașului.

31.03.2018 Semnez Annel

Acestea fiind spuse, vom încheia proclamând un alt adevăr: pe mulți oameni, imperfecțiunea celor de la vârful societății îi odihnește, căci constituie o scuză pentru propriile păcate. În plus, duhul egalitarismului care bântuie lumea postmodernă îi face pe unii să se simtă chiar superiori (din punct de vedere moral, intelectual etc.) celor situați mai sus în ierarhia socială. Mulți caută cu înfrigurare dovezi de imperfecțiune la prelați sau preoți pentru a-și amorți propria conștiință: „Vezi, dacă ei fac așa, atunci e normal că și eu...” De aceea să ne amintim permanent cuvântul Mântuitorului, rostit la vocativ: „Făgarnice, de ce vezi paui din ochiul altuia, iar bârna din ochiul tău nu o iei în seamă?”. ■

¹ Transcriere din scrisoarea olografă atașată articolului de față.

Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca, un pas important spre recunoașterea performanței și a tradiției

Pr. Lect. Univ. Dr. Liviu Vidican-Manci

Metodologia de recunoaștere a unei școli drept colegiu este complexă, așa cum rezultă din OM nr. 3.732/20.05.2013, *Metodologia de acordare a titlului de Colegiu național/Colegiu unităților de învățământ preuniversitar*. Unitatea de învățământ care cere acordarea titlului de colegiu trebuie să dovedească tradiția și continuitatea pe parcursul ultimilor cincizeci de ani; să probeze calitatea colectivului profesoral prin documente din ultimii zece ani (înalta calificare, titlul de doctor, gradul didactic I, rezultate la olimpiade și concursuri naționale și internaționale, publicații sub formă de articole, studii și cărți); să dovedească rezultatele excepționale obținute de elevi în ultimii zece ani la Bacalaureat, Evaluare Națională, concursuri și olimpiade școlare; să demonstreze că elevii care au studiat, pe parcursul anilor, în unitatea de învățământ, au avut la maturitate contribuții academice, religioase, culturale și științifice semnificative pe plan național și internațional. Cu ajutorul lui Dumnezeu, în cele aproape 6000 (șase mii) de pagini îndosariate și apoi scanate, s-au adus toate dovezile cerute de către colectivul Seminarului Teologic Ortodox.

Menționăm că schimbarea titlului școlii face parte și din obiectivele strategice cuprinse în Planul de dezvoltare instituțională 2020-2024, că a primit acordul Consiliului de Administrație al Seminarului în 12.05.2021, avizul consultativ al Primăriei Cluj-Napoca și acordul Arhiepiscopiei Clujului prin răspunsul din 27.05.2021.

În cererea noastră către Ministerul Educației, am menționat, după decizia luată de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, dorința ca titlatura să fie: Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”. Mitropolit, Academician și fost Ministru al Educației, Nicolae Colan este ctitorul primei școli ortodoxe românești din Cluj-Napoca, „Școala Ortodoxă de Băieți”. Acest aspect l-am subliniat și cu ocazia redactării unui studiu redând realitatea istorică a anilor ce marcau finalul Celui de-al Doilea Război Mondial: „în iarna anului 1944, după eliberarea Clujului, Arhiepiscopul, mai târziu Mitropolitul Nicolae Colan (1893-1967), a înființat primul Liceu Ortodox cu sediul în P-ța Malinovsky, nr.18, actuala P-ța Avram Iancu. E important de precizat că încă de la început, prin acordul ministrului educației naționale Ștefan Voitec, s-au asigurat de la bugetul de stat toate cheltuielile școlii. Această școală a avut un curs destul de bun așa încât în 1945 s-a desfășurat în două școli, una de fete „Doamna Stanca”, cealaltă de băieți „Mitropolitul Simion Ștefan”¹.

Într-un mediu pluri-confesional, o asemenea școală avea misiunea precisă de catehizare ortodoxă și întărire a elementului românesc. Din nefericire, a fost închisă abuziv în 1948, continuitatea fiind asigurată, grație eforturilor comune ale Patriarhiei Române și Episcopiei Clujului, prin „Școala de cântăreți bisericești” din anul 1952 și „Seminarul Teologic Ortodox” din anul 1955.

De la înființare până în prezent, școala noastră a trecut prin următoarele etape:

- 1944 Liceul Ortodox de Băieți;
- 1946 Liceul Ortodox de Băieți se împarte în două: Liceul Ortodox de Băieți „Simion Ștefan” și Liceul Ortodox de Fete „Doamna Stanca”;
- Școală medie de cântăreți bisericești cu trei, apoi patru ani de studii (1952-1954);
- Școală de cântăreți bisericești și Seminar Teologic Ortodox, cu cinci ani de studii (1955-1978);
- Seminar Teologic Ortodox, cu cinci ani de studii (1978-1993);
- Seminar Teologic Liceal Ortodox, cu cinci ani de studii (1993-2008);
- Seminar Teologic Liceal Ortodox, cu patru ani de studii (2008-2012);
- Seminar Teologic Ortodox (2012-2021)
- Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”, cu treisprezece ani de studii, primar, gimnaziu, liceu (prezent).

Demersul pentru acordarea titlului de colegiu are un triplu rol: reparația morală pentru închiderea abuzivă a unei școli ortodoxe

din inima Clujului; recunoașterea unei tradiții de aproape șapte decenii de școală, respectiv direcția pe care se află instituția noastră după 1989, o direcție teologică și confesională, axată pe dimensiunea vocațională (95 de elevi), și o dimensiune teoretică susținută de clasele P-12 (817 elevi) de mărturisitori laici. La acestea se adaugă și dinamica educației românești.

Dacă ar fi să privim tot în oglinda istoriei vom putea observa că titulatura de Seminar a fost folosită pentru prima dată în Europa Centrală în 1696 la Halle prin înființarea *Seminarium Selectum Praeceptorum*². Titulatura folosită pentru liceele pedagogice avea să inspire mai târziu alegerea titlaturii pentru școlile teologice. După 1989 toate liceele pedagogice de tradiție din România au făcut demersurile necesare pentru obținerea titlaturii de colegiu, chiar dacă și ele au suferit de pe urma reformelor din învățământul românesc, fiind forțate, asemenea seminariilor, să înființeze clase de filologie, matematică sau științele naturii, pierzând al cincilea an de studiu și o parte din orele dedicate profilului vocațional.

Din 2012 școala noastră a încercat să suplinească lipsa unei alternative ortodoxe într-un oraș în care reformații, unitarieni, catolici, greco-catolici și baptiști școlarizau anual sute de elevi. Inițiativa a fost întâmpinată cu bucurie de către familiile ortodoxe, numărul elevilor crescând de la 289 în 2012 la 960 în 2021. În ce privește rezultatele, la Evaluarea Națională școala s-a clasat pe locul 6 între școlile publice din oraș și între primele 10 la Bacalaureat cu 96% promovabilitate. În acest context, considerăm că titulatura de colegiu vine să încununeze eforturile comune ale profesorilor și elevilor, să recunoască tradiția și unul din proiectele de succes ale Bisericii Ortodoxe Române.

Toate cele spuse mai sus ar fi retorică goală dacă nu am adăuga următoarele:

1. Rezultatele pe parcursul anilor au fost meritorii. Documentele care justifică implicarea școlii, prin personalul didactic și administrativ, respectiv elevi, se concretizează în numeroase diplome, distincții și premii obținute pe parcursul celor 10 ani. Premiul Academiei Române Eudoxiu Hurmuzaki pentru prof. Mihai Hasan (2013) pentru lucrarea „Proscriși și infractori în Transilvania sec. XIV-XVI”; Ordinul „Mihai Vodă” al Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului acordat profesorilor titulari ai Seminarului Teologic Ortodox pentru contribuția la dezvoltarea calitativă a învățământului clujean (2018); premiul de excelență pentru prof. dr. Liliana Bota pentru premiile obținute la nivel național la Olimpiada de Limba Greacă din anii 2017, 2018, 2019; premiul de excelență pentru prof. Andrei Mihai Mureșan pentru premiile obținute la Olimpiada de discipline biblice în anii 2016, 2017, 2018, 2019; premiul de excelență pentru prof. Cristian Hideg în urma

coordonării elevului Onișor Câmpean care a obținut premiul I la Olimpiada Internațională de Meșteșuguri (2014-2015). Acestea sunt doar câteva exemplificări care demonstrează implicarea școlii în dezvoltarea învățământului, științei și culturii la nivel local, regional și național.

2. Elevii școlii sunt implicați an de an în competițiile școlare obținând rezultate importante:

- 2019-2020 Premiul I, Andrada Boar, Biologie, Concursul interdisciplinar „Conference Young Scientist”, Etapa Națională;
- 2012-2013 Corul Seminarului Teologic, Premiul al II-lea, Concursul Național Coral;
- 2017-2018 Bal Cristian, premiul al II-lea, Olimpiada Națională de limbi clasice;
- 2010-2011 Pop Anton Viorel, Premiul al III-lea la Concursul Național de Evaluare în educație;
- 2016-2017 Popovici Andrei, medalia de bronz la olimpiada națională de informatică;
- 2018-2019 Morodan Georgiana, premiul al III-lea, Matematică, Concursul Național de Matematică „Lumina Math”.

3. Seminarul este continuatorul Liceului Ortodox de Băieți înființat în 1944 și închis abuziv în 1948, renăscut după 4 ani în 1952 sub forma Școlii de cântăreți, iar din 1955 când s-a luat decizia ca Școala de cântăreți să fie și Seminar Teologic. Toate aceste evoluții ale școlii confesionale românești clujene au fost patronate de Mitropolitul și academicianul Nicolae Colan. Faptul că Seminarul din 1955 era continuatorul Liceului ortodox de băieți este dovedit și de directorul ales de episcop, prof. Ioan Zăgrean. Chiar dacă regimul

politic i-a fost potrivnic, școala a supraviețuit, iar când i s-a dat libertate deplină a devenit una din școlile apreciate din municipiul școlarizând 960 de elevi în momentul actual.

4. Personalul didactic din Seminarul Teologic Ortodox este foarte bine pregătit: 23,33% au titlul de doctor; 70% au gradul I, iar 16% gradul I și titlul de doctor. Lucrările publicate de aceștia sunt apreciate atât în mediul preuniversitar cât și în cel universitar.

Publicațiile profesorilor au fost apreciate la nivel național: prin publicarea tezelor de doctorat ale profesorilor cu titlul de doctor și a numeroși absolvenți ai Seminarului Teologic Ortodox. Dintre acestea se remarcă: „Proscriși și infractori în Transilvania în secolele XIV-XVI”, ed. Argonaut a prof. Mihai Hasan care a fost premiata de Academia Română; „Praznicul Cincizecimii – abordare liturgică și muzicală” ed. Presa Universitară Clujeană a prof. Daniel Mocanu; „Cultura muzicală de tradiție bizantină în centrul Transilvaniei în sec. 18-19” ed. Renașterea, 2010 a prof. Petru Stanciu; pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, „Prorocul Osea”, Renașterea, 2000; pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, „Muzica bisericească din Transilvania” Ed. Renașterea, 1996 etc.

Calitatea absolvenților unității de învățământ

Ca o școală ce a format în timp o tradiție, Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca a îmbogățit, în special, panteonul învățământului românesc și a culturii române. În acest sens aducem în atenție doar numele câtorva episcopi, personalități reprezentante ale județelor pe care le reprezintă și autori de cărți, chiar profesori universitari: Vasile Costin - Arhiepiscop al Târgoviștei (1991-1999) – promoția 1954-1959; Iustinian Chira – Episcop al Maramureșului și Sătmarului (1990-2016) – a urmat doi ani cursurile Liceului ortodox de băieți „Simion Ștefan” din Cluj (probabil 1934-1936); Irineu Pop – Arhiepiscop al Alba Iuliei – promoția 1968-1973; Visarion Bălțat – Episcop al Tulcii – promoția 1976-1981; Iustin Hodea (Sigheteanul) – Episcopul Maramureșului și Sătmarului – 1978 – 1983; Petroniu Florea – Episcopul Sălajului – promoția 1983-1988; Timotei Bel (Sătmăreanul) – Arhiepiscop vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului - promoția 1991-1996; Teofil Roman (de Iberia) – Arhiepiscop vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei – 1989-1992.

Dintre cei care s-au dedicat învățământului universitar și au absolvit Seminarul Teologic îi amintim pe Alexandru Moraru, preot și profesor de Istoria Bisericii Ortodoxe Române la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Universitatea Babeș-Bolyai, fost decan; Ioan Chirilă, preot și profesor universitar, fost decan al Facultății de Teologie Ortodoxă și Președinte al Senatului UBB timp de 2 mandate (2012-2020), Paul Brusnovsky, profesor universitar de istorie la Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, Vasile Stanciu, preot și profesor de muzică și decan al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (2012-2020), Teofil Tia, preot și profesor universitar, decan al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj Napoca (2020-prezent), Cristian-Sonea, preot și conferențiar universitar al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Adrian Podaru, preot și profesor al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca s.a.m.d. Acestea sunt doar câteva din numele care au contribuit la creșterea prestigiului unității noastre de învățământ, fiind imposibil să-i nominalizăm pe toți, dar fiindu-le tuturor recunoscători.

În ceea ce privește rezultatele la Bacalaureat, vă oferim următoarele date: În promoția 2020 au fost 83 elevi, cu rată de promovabilitate de 96,38%; în 2019, 77 elevi, 92,5%; 2018, 85 elevi, 91,76% promovabilitate.

6. În ceea ce privește existența a cel puțin două niveluri de învățământ acreditate care să funcționeze în unitatea de învățământ conform platformei ARACIP Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca și-a obținut acreditările pentru nivelurile primar și gimnazial, precum și pentru ciclul liceal filiera teoretică prim ordinele de ministru: 3372/29.02.2012, 3747/24.05.2013 și 4945/31.08.2018.

7. Pe parcursul timpului Seminarul Teologic Ortodox a dezvoltat relații de prietenie cu școli sau instituții din străinătate, Grecia, Franța, Germania, iar din 2017 a făcut parte și din proiecte de Erasmus +: FOCUS - Developing Learning, Life and Interpersonal skills through a new FORM-teaching CURricula for Secondary students.(1.09.2017 – 31.08.2019) fiind școală partener alături de Geniko Lykeio Agrias, Grecia; Szkola Podstawowa im. Ks. Kardynała St. Wyszyńskiego w Głogowie Mlp, Polonia și Gefion Gymnasium, Danemarca.

Al doilea proiect STAR – Educația STEM pentru viață / STem educAtion foR life (9.12.2019-31.08.2020) iar coordonatorul a fost Seminarul Teologic Ortodox.

Aceste date, sumare, pun în evidență istoria și tradiția celei mai vechi școli ce stă sub aripa Bisericii Ortodoxe din Cluj-Napoca. Ierarhii, începând cu Nicolae Colan și până la Mitropolitul nostru Andrei, au vegheat ca totul să se desfășoare cât mai academic posibil. Acum, la ceas aniversar, Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru toate.

¹ Liviu Vidican-Manci, „Seminarul Teologic Ortodox, Istoria unei școli cu învățământ religios și confesional (1944-2018)”, n. *Calendarul Renașterea* 2018, Ed. Renașterea, 2018, p. 125.

² PAUL BRUSNOVSKY, *Învățământul ortodox român din Transilvania între anii 1848-1918. Între exigențele statului centralist și principiile autonomiei bisericești*, vol. I, PUC, Cluj-Napoca, 2010, pp.18-19.

Alegerea Episcopului Nicolae Colan la Cluj în 1936, reflectată în paginile revistei *Renașterea*

Dr. Hasan Mihai Florin

Alegerea unui nou episcop, indiferent de timpul în care se petrece este un moment important în existența eparhiei în care un astfel de eveniment se petrece. Ierarhul este farul eparhiei sale, iar activitatea sa pastoral-misionară marchează în mod evident evoluția acesteia. De aceea, cu prilejul rememorării vieții și activității pastorale a fostului mitropolit al Ardealului, Nicolae Colan, este important să observăm cum a fost reflectat momentul alegerii sale întru episcop în principala gazetă ortodoxă clujeană din perioada interbelică, pe care, mai apoi a patronat-o din postura sa arhierescă.

La 16 februarie 1936, numărul 7-8 al revistei eparhiale *Renașterea* relatează pe larg despre ceremoniile pricinuite de mutarea în veșnicie a vrednicului de pomenire episcop Nicolae Ivan, cel care a refăcut viața eparhiei de Vad, Feleac și Cluj în inima Transilvaniei. Desigur, acolo unde se amintea pe larg despre cei ce au fost prezenți la evenimentul funebru din data de joi, 6 februarie 1936, era amintit ca reprezentant, alături de mitropolitul Nicolae Bălan, al Arhiepiscopiei de la Sibiu, și „prot. Nicolae Colan”¹. Prezența viitorului ierarh clujean și mai apoi mitropolit al Ardealului la funeraliile predecesorului său a fost probabil, privind retrospectiv, un act nu întâmplător, ci unul de anticipație al viitoarei misiuni episcopale.

În numărul 16 din data de 19 aprilie 1936 revista *Renașterea* anunța faptul că Sfântul Sinod și Patriarhul Miron Cristea au decis, după avizarea guvernamentală, ca alegerea episcopilor noi pentru eparhiile de Oradea (aici se mutase la Domnul, vrednicul Roman Ciorogaru) și Cluj să fie făcute în zilele de 28 și 29 aprilie ale anului amintit. În articolul ce anunța hotărârea patriarhală se scria printre altele că: „episcopul de Cluj [...] este chemat să înfățișeze cotidian, ca și în clipe sărbătorești, sufletul românesc cu idealurile și biruințele lui [...] om de carte și de acțiune, iubitor de Hristos și luminător de popor, părinte blând al Clerului [...] iată cum dorim să-l vedem pe urmașul în scaun al marelui episcop Ivan”². Se exprima speranța că un astfel de episcop se va găsi, iar pronia divină vedem că a ascultat doleanțele clujenilor interbelici.

Pe 26 aprilie 1936 se scria în secțiunea de „informațiuni” a revistei faptul că toată eparhia clujeană aștepta cu încredere alegerea noului ierarh, urmaș al unui scaun ierarhic întemeiat de către marele Ștefan al Moldovei: „frunțașii clerului și mirenilor au avut câteva consfătuiri în Cluj, pe urma cărora membrii adunării eparhiale se vor duce la București călăuziți de o perfectă disciplină”³. Înțelegem că membrii adunării aveau o viziune comună în ceea ce îl privea pe al doilea episcop al reînființatei dieceze episcopale după primul război mondial, mai precis a profilului de candidat, căci nu întâmplător se scria în rândurile următoare că nici o patimă din afară nu a pătruns în sufletele membrilor adunării. Prin patimă se subînțelegea desigur vreo propunere, ce să satisfacă pasiuni și orgolii fie ele politice sau de altă natură. Totul se lăsa în seama Duhului Sfânt ce urma să dea eparhiei „un Arhieru evlavios, luminat și luptător”⁴.

În numărul 18 din data de 3 mai, la câteva zile după momentul așteptat al alegerilor episcopale, directorul revistei, I. Mateiu exprima pe prima pagină a revistei un gând fericit asupra alegerii noului episcop: „În ziua memorabilă de 29 aprilie c. colegiul electoral al Bisericii ortodoxe, întrunit la București, a ales, cu o impresionantă majoritate de voturi, pe păr. Protoiereu NICOLAE COLAN, ca Episcop al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului. Iată, evenimentul fericit, care pune capăt doliului nostru adânc [...] prefăcând

lacrimile durerii în cântece de bucurie”⁵. Pentru ca membrii eparhiei să se poată raporta la noul lor ierarh, revista ortodoxă clujeană tipărea, după cum era și normal, chipul hotărât al noului vrednic ierarh al Clujului.

Directorul revistei ținea să își exprime gratitudinea pentru că alegerea a căzut pe unul dintre aceia pe care fostul episcop, Nicolae Ivan, îi văzuse ca pe un posibil succesor al său, chiar primul, pare-se, în opțiunile fostului ierarh. În rândurile următoare, se făcea o scurtă prezentare biografică a celui care urma să ocupe vrednicul scaun arhieresc al Clujului. Se arăta faptul că viitorul ierarh provenea dintr-o familie de țărani din județul Trei Scaune⁶ și și-a urmat studiile gimnaziale și liceale la cunoscutul liceu Șaguna din Brașov, apoi pe cele teologice, de specialitate, la Sibiu. În 1916 viitorul episcop și mitropolit a ales să urmeze, în retragere, armata română spre Moldova și apoi mai departe, în stea rusă, pentru ca, mai apoi, revenit la Chișinău, împreună cu alți ardeleni, să ia parte activă ca profesor de liceu și redactor al cotidianului basarabean *România Nouă* la deșteptarea națională a Basarabiei⁷.

I. Mateiu continuă prezentarea activității noului episcop, într-un crescendo, căci, într-adevăr, activitatea profesională și intelectuală a viitorului episcop este remarcabilă: după Marea Unire acesta își lua licența în litere la București, apoi urma studiile teologice de teologie la Berlin, fiind trimis acolo de către mitropolia Ardealului. Întors în țară în 1923 a devenit profesor de studii Noului Testament la Academia Teologică din Sibiu, iar din 1929 devine rector al Academiei.

**Părintele Protoiereu NICOLAE COLAN,
nou alesul Episcop al Clujului.**

Fotografie din anul 1936 reprezentându-l pe noul episcop al Clujului la momentul alegerii sale întru păstorire

Activitatea prestigioasă de la catedră a fost dublată de un misionarism plin de elan, după cum rezultă din rândurile următoare ale prezentării dedicate episcopului nou ales al eparhiei clujene: predicile sale au fost atent diseminate în toată mitropolia ardeleană pe care a bătut-o cu piciorul, în lung și-n lat, pentru a face cunoscute adevărurile de credință. Rectorul Academiei Teologice și-a găsit neobosit timp spre a conduce două publicații majore: *Revista Teologică* și *Viața Ilustrată*: prima o conducea din 1923 făcând cunoscute idealurile ortodoxiei, iar prin cea de-a doua promova cu fermitate „educația familiei românești, strecurându-i în proză și versuri frumos ilustrate, concepția vieții creștine a Bisericii noastre”⁸.

După o serie de observații legate de calitatea de polemist, condeier și teolog a proaspătului ales episcop, directorul revistei clujene încheia articolul său de fond cu entuziasmul așteptării ierarhului la noul scaun al păstoririi sale.

Pe pagina a 3-a a revistei, se publicau, în continuare, scurte „Date biografice despre noul Episcop P. C. Nicolae

Colan”⁹. Se indica acum data și locul nașterii - 28 noiembrie 1893 la Arpătac, județul Trei Scaune. Se puncta faptul că a urmat școala primară în satul natal, gimnaziul și liceul ortodox la Brașov, iar din datele prezentate despre activitatea din Basarabia din 1917-1918 reiese că aici l-a cunoscut pe I. Mateiu (directorul *Renașterii*), dar și pe O. Ghibu sau A. Oțeștea. La Academia din Sibiu a predat disciplina „Noul Testament”, iar în anii 1934-1935 a urcat treptele bisericesti fiind hirotonit diacon, presbiter și apoi protoiereu. La finalul prezentării biografice erau amintite câteva dintre lucrările științifice ale noului episcop.

Pagina a 4-a a revistei dedica două coloane alegerii noului episcop de la Cluj, prin prezentarea cronologică a actului de alegere: miercuri, 29 aprilie 1936, la orele 10:30 s-a întrunit colegiul electoral, iar după *Te Deum* din capela patriarhală ședința a fost deschisă de către președintele ei, I.P.S. Patriarh Miron¹⁰: C. Angelescu, ministrul cultelor a citit mesajul tronului, iar patriarhul Miron Cristea l-a elogiât pe fostul episcop, Nicolae Ivan. După aceea, președinția alegerii a fost trecută mitropolitului Nicolae Bălan al Ardealului și s-a făcut prezența membrilor marelui colegiu electoral bisericesc. Apoi s-a trecut la vot. Candidații au luat voturile după cum urmează: Nicolae Colan - 120 de voturi din 143, arhimandritul Iuliu Scriban - 16 voturi, arhimandritul Chezarie Păunescu - 3 voturi, arhimandritul Veniamin Ploșteanu - 1 vot, un vot a fost alb, iar trei au fost anulate¹¹. Astfel s-a petrecut momentul alegerii noului episcop, cu o victorie zdrobitoare a teologului sibian care a avut peste 90% din voturi, pe care mitropolitul Ardealului a sancționat-o favorabil urându-i păstorire ideală.

S-a preluat apoi din ziarul *Universul* cuvântul episcopului nou ales, care printre altele a afirmat faptul că: „Dumnezeu nu dă nimănui sarcini, fără să-i îmbie și sprijinul său hotărât”¹². Practic, ierarhul indica sprijinul pe care se bizuia în păstoria sa din primul moment. Cu alte cuvinte, putem identifica o deviză, ce l-a călăuzit mereu pe Nicolae Colan pe drumul arhieriei: „Nimic fără Dumnezeu”, putând completa cu versul psalmistului: „Dar iată, Dumnezeu ajută mie și Domnul este sprijinul sufletului meu” (Ps. 53, 4). Cuvântul episcopului Colan a fost unul echilibrat, axat pe importanța slujirii arhieresti și pe faptul că eparhia clujeană era una puternic intelectualizată și disciplinată din punct de vedere a clerului, care se formase sub vrednica păstorire a episcopului Nicolae Ivan.

Numărul 19 din data de 10 mai 1936 al revistei *Renașterea* a fost acela care a încheiat momentul festiv al alegerii episcopale. Articolele au încercat să creioneze imaginea noului episcop în lumina realităților concrete ale slujirii sale în Biserică și au fost foarte critice față de presa centrală, care atacase alegerea episcopului, căci se pare că unii doriseră ca numirea să se facă „după gura presei și politiciii”¹³. Ca un corolar al mulțumirii pentru noua alegere episcopală se tipărea pe două coloane un frumos articol extras din *Telegraful Român*, care îl caracteriza pe Nicolae Colan ca și „spirit frumos orânduit, priceput și dotat cu simțul nuanțelor”, cordial și discret...”¹⁴.

Momentul alegerii episcopale fiind deja trecut, o ultimă știre legată de aceasta, înainte de venirea arhierelui în eparhia sa era anunțul fixării hirotoniei pentru data de „31 mai 1936 (ziua întâia după Rusalii) în catedrala din Sibiu”¹⁵. Pogorârea Duhului Sfânt a fost astfel, inclusiv la momentul hirotoniei întru episcop, cea care a marcat întreaga activitate pastoral-misionară a noului ierarh din vechea eparhie ardeleană reactivată de către predecesorul său.

Putem concluziona la finalul acestei mici incursiuni jurnalistice în cuprinsul articolelor revistei *Renașterea* din Cluj, din anul 1936, faptul că alegerea noului episcop a suscitat un interes crescut în mediul eclezial local. Frământarea normală a clerului la un astfel de moment istoric, a reușit să se evedențieze în presa bisericească clujeană. Această frământare normală și pozitivă a transmis câte ceva, în presă, și din frământarea laicilor ortodocși clujeni, dornici a cunoaște cine a fost ales să conducă eparhia după mutarea la cele veșnice a episcopului Nicolae Ivan, iar acela nu a fost altul decât vrednicul de pomenire Nicolae Colan. ■

⁹ *Ibidem*, p. 3.

¹⁰ *Ibidem*, p. 4.

¹¹ *Ibidem*.

¹² *Ibidem*.

¹³ *Ibidem*, No. 19, p. 1: „După alegerile eparhiale”.

¹⁴ *Ibidem*: „O caracterizare a episcopului nostru”.

¹⁵ „Renașterea. Organ național-bisericesc săptămânal”, An XIV, No. 21, p. 1.

¹ „Renașterea. Organ național-bisericesc săptămânal”, An XIV, No. 7-8, Cluj, 16 februarie 1936, p. 5.

² *Ibidem*, No. 16, Cluj, 19 aprilie 1936, p. 1.

³ *Ibidem*, No. 17, Cluj, 26 aprilie 1936, p. 2.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*, No. 18, Cluj, 3 mai 1936, p. 1.

⁶ Actualmente cuprins în cea mai mare parte în județul Covasna.

⁷ „Renașterea. Organ național-bisericesc săptămânal”, An XIV, No. 18, p. 1.

⁸ *Ibidem*.

Mitropolitul Nicolae Colan – arhanghelul unui colț de țară

Pr. dr. Ciprian Cherecheș

Episcopul Nicolae Colan, întemeietorul Școlii de cântăreți bisericești de la Nușeni

Arhid. dr. Daniel Frumos

Noi nu privim spre trecut ca să rămânem acolo. Noi suntem Biserica a Tradiției și prețuim eroii și valorile creatoare ale poporului nostru, căci prin aceasta sorbim din trecut noi energii de viață¹. Înțelegând această dimensiune propedeutică a istoriei, precum și datoria noastră morală de a învăța din pilda înaintașilor noștri, ne propunem în cele ce urmează să surprindem chipul Mitropolitului Nicolae Colan, într-un instantaneu al activității sale la Cluj, un instantaneu menit ca, dintr-o singură tușă, să ne releve personalitatea Mitropolitului și să ne deslușească obligativitățile ce ne revin din faptul de a-i fi fii și ucenici în ortodoxie și românism.

Mitropolitul Nicolae Colan venise la Cluj sub auspiciile unui postulat sublim, pe care și-l asumase în ziua alegerii sale ca episcop în locul vrednicului său înaintaș, Nicolae Ivan, și anume acela că „Vlădica trebuie să fie arhanghelul unui colț de țară”². Iar cum o virtute este simplă potențialitate până când este probată, Vlădica Nicolae Colan își va proba această vocație părintească de veghetor asupra colțului nostru de țară în momentul în care vremile se vor tulbura, prin începerea războiului. În urma Dictatului de la Viena din 30 august 1940, colțul de țară al Ardealului de Nord va fi rupt din sânul patriei mamă. Episcopul Clujului rămâne alături de păstorii săi, refuzând refugiarea în granițele sigure ale României. Gestul său îl impune în atenția contemporanilor săi, ca pe un păstor gata „să-și pună sufletul pentru oile sale” (In. 10, 11). Iată ce scria în 1943, profund impresionat de acest sacrificiu, Pr. Dumitru Stăniloae, redactorul șef al ziarului *Telegraful Român de la Sibiu*: „În zarea umbrită care ne trimite chipul ființelor și al mișcărilor lor numai în contururi generale de mister, figura ierarhului care a rămas, ca Păstorul cel Bun, pe lângă turma sa cea obidită se înalță ca un înger protector, ca un stâlp de supremă nădejde”³. Prin acest gest, Mitropolitul Nicolae Colan se așează în rândul marilor ierarhi mărturisitori ai Ardealului. „Preasfinția Sa continuă șirul acelor ierarhi ardeleni pe care istoria ni-i dă ca pildă pentru atașamentul lor la soarta unui popor care nu le putea oferi nici o strălucire, afară de aceea pe care o dă identificarea cu el din dragoste, după pilda Domnului Iisus Hristos”⁴.

Dumnezeu, însă, poartă de grijă atât neamului cât și episcopului său. În 11 octombrie 1944 Clujul este eliberat. Și acesta e un moment de răscruce în destinul său, al episcopului său, dar și al nostru deopotrivă. Momentul de mare cumpănă e cel care ne relevă în modul cel mai deplin personalitatea Mitropolitului și felul în care înțelege să-și pună în lucrare slujirea față de Biserică și față de țară.

Evident, într-un prim moment, episcopul Clujului este copleșit de aceeași emoție și bucurie ca toți contemporanii săi. Iată ce îi scrie plin de entuziasm, într-o epistolă, nepotului său Ioan Colan, profesor de limba română în Brașov (cărui îi și semnează scrisoarea, părintește cu numele și titlatura familială: „nen’to Culiță”): „Acum toate s-au umplut de lumină!” Așa cântă obștea dreptcredincioasă în marea zi de praznic a Învierii Domnului. Așa-mi cântă și inima mea îmbucurată astăzi, în ziua în care Clujul muceniei și mândriei noastre naționale a fost dezrobbit. (...) Este „a treia zi”. Bucura-te, fiindcă „acum toate s-au umplut de lumină!”⁵.

Totuși, „arhanghelul” nu rămâne copleșit, ci, acestui moment de euforie patriotică îi urmează un gest de mare înțelepciune pastorală. Care este primul gest public, administrativ și misionar pe care Episcopul Clujului îl face? „Marea Liturghie a învierii românești își ia din nou începutul în toate altarele Transilvaniei”⁶, și pentru că voia să aibă două altare pentru celebrarea acestei învieri, Episcopul Nicolae Colan și-a construit, alături de Catedrală, o Școală.

Primul gest pastoral, public al episcopului va fi acela de a deschide o școală, Liceul Ortodox de băieți și fete de la Cluj. Așa cum mărturisește PC Pr. E. Nicolaescu, primul director al acestei școli, în Cuvântarea rostită la încheierea primului an școlar⁷, deschiderea școlii a fost posibilă prin efortul dedicat al P.S. Nicolae Colan, care vorbește personal cu toți cei care puteau îndeplini funcția de profesor, pentru a se organiza într-o instituție care să răspundă nevoilor imperioase ale clujenilor (în Cluj se pare că mai funcționa doar Liceul de stat „George Barițiu” și acesta cu cadre didactice insuficiente). Proiectul „arhanghelului” se dovedește unul vital, școala începe cu 80 de elevi (deschizându-se festiv în 8 ianuarie 1945) și încheie primul an cu un număr de 217 elevi (urmând ca la deschiderea festivă a celui de al doilea an școlar, din 29 octombrie 1945, școala să aibă deja aproape 500 de elevi) prin adăugarea refugiaților repatriați treptat în iarna dintre 1944-1945.

Gestul Mitropolitului Nicolae Colan este unul vizionar. Crezul care îl condusesese ca arhipăstor al Clujului era acela „în mesianismul Bisericii Ortodoxe în mijlocul neamului nostru. Fiindcă această Biserică a fost în toate veacurile nebiruită cetate a sufletului românesc”⁸. Nimic mai mesianic decât a întemeia o școală. „Fundatia fiecărui stat ar trebui să fie educarea tinerilor” (Diogene.), iar în ceea ce ne privește, „dacă țara trebuie să aibă un loc în concertul Europei, apoi nu va putea ajunge prin industrie, nici prin comerț, decât numai prin învățământ” (Mihail Kogălniceanu).

Un prim și magistral gest. Suficient. Prin el, „Preasfinția Sa a ilustrat adevărul că ultima rezervă a unui neam este Biserica Lui”⁹, iar nouă ne e dat să nu uităm că „nu zidurile fac o școală, ci spiritul ce domnește în ea” (Regele Ferdinand I).

Într-o scrisoare adresată „Ministrului de Culte” la data de 10 octombrie 1927, Prea Sfințitul Părinte Nicolae Ivan, episcopul Vadului, Feleacului și Clujului solicită „înființarea unei școli de cântăreți la centrul episcopesc.”¹ Acest lucru era motivat de către vlădică în paginile aceleiași scrisori, relatând următoarele: „Am făcut dureroasă experiență, că învățătorii cei noi eșiți din școlile normale de azi nu sunt destul de bine pregătiți pentru de a conduce strana de cântări bisericești - numărul cantorilor tot scade, - și la unele biserici abia găsim om, care să dea răspunsurile liturgice, - ca să nu vorbim de cântările dela Utrenie, cari mai reclamă și cunoștințe temeinice de Tipic”². Constatările ierarhului erau împărtășite și de către profesorul de muzică de la Academia Teologică din Cluj, Vasile Petrașcu, care într-un articol din revista „Renașterea” scria cât de importantă este înființarea măcar a unei școli în care să poată fi pregătiți „cantorii profesioniști”: „Deci cântărețului bisericesc, pentru a fi demn de-a ocupa un atare post bine retribuit, i-se recere o anumită cultură muzicală și o pregătire specială pe care numai în mod sistematic și prin școală și-o poate câștiga [...] ar fi recomandabil și de dorit [...] cel puțin aici în Centrul și inima Ardealului la Cluj, să nu lipsească o școală de cântăreți bisericești”³. Cu toate că s-au făcut demersuri, iar necesitatea era stringentă, din păcate nu s-a reușit înființarea mult doritei școli. Aproape un deceniu mai târziu, după trecerea la cele veșnice a episcopului Nicolae Ivan, în cadrul Adunării Eparhiale care a avut loc în 11 Mai 1936, „Prof. I. Lupaș, într’o expunere documentată insistă asupra nevoii de [...] a se înființa o școală de cântăreți bisericești, comună pentru toate eparhiile ardelenne, spre a se realiza unificarea cântărilor de slujbă. Adunarea aprobă cu însuflețire aceste propuneri”⁴.

Urmașul lui Nicolae Ivan la conducerea episcopiei de la Cluj, episcopul Nicolae Colan, a reușit să ducă la îndeplinire acest deziderat câteva luni mai târziu, înființând o școală de cântăreți bisericești pe domeniul Episcopiei de la Nușeni în județul Bistrița-Năsăud⁵. Pentru cursurile de cântăreți bisericești s-au înscris 13 tineri, iar deschiderea oficială a avut loc în 1 februarie 1937⁶. După întemeierea școlii de la Nușeni, episcopul Nicolae Colan a rămas aproape de ea și a sprijinit-o după puteri. Însărcinat din partea Centrului Eparhial cu supravegherea și buna desfășurare a evenimentelor a fost părintele consilier Vasile Sava⁷, care întocmește mai apoi un proces verbal referitor la cheltuielile cu întreținerea alimentară, modificările și reparațiile clădirilor și a sobelor, încasările de la cântăreți și obligațiile școlii legate de muncile agricole de pe moșie⁸.

Cursurile școlii de la Nușeni aveau o durată de trei ani iar elevii primeau temeinice cunoștințe de muzică bisericească, Tipic și catehism, precum și cunoștințe de viticultură, apicultură, horticultură și zootehnie⁹. Primul director a fost părintele Nicodim Belea, „care a muncit pe toate planurile, fiind și profesor și administrator al moșiei de la Nușeni, pentru ca dorința Prea Sfințitului Nicolae să se împlinească”¹⁰. Alături de acesta a trudit „candidatul de preot, Petru Timișan”¹¹, suplinind de părintele Florian Geomoleanu din 17 februarie până în 30 aprilie 1937¹². Examenul sfârșitului de an au avut loc în data de 28 iunie, comisia fiind prezidată de părintele Laurențiu Curea, consilier eparhial, la care toți cei 13 elevi au răspuns bine. Materiile examinate au fost: Istoria biblică, Istoria universală, Istoria românilor, Limba română, Geografia patriei, Aritmetică, Tipic și Cântări bisericești. La încheierea festivă, absolvenții primului an de studiu „au executat un program bogat, compus din cântări în cor, declamări, dialoguri, și dansuri naționale, fiind aplaudați de o mulțime mare de țărani, cari au participat la această frumoasă serbare”¹³.

După trei ani de muncă și studiu, prima generație formată din 11 absolvenți ai Școlii de cântăreți bisericești de la Nușeni a susținut examenul de diplomă. La festivitatea de absolvire care a avut loc în 26 Mai 1939, a participat și „Ctitorul acestei modeste - dar pline de însuflețire și de duhul adevăratei credințe - instituții, P. S. S. Episcopul Nicolae Colan”¹⁴. La eveniment a asistat mulțime mare de săteni iar directorul școlii, părintele Nicodim Belea le-a mulțumit celor prezenți, în special Episcopului Nicolae care „a ținut cu toată dragostea, ca de această dată să se smulgă din mijlocul preocupărilor zilnice și să fie de față”¹⁵. La final, „P. S. S. Nicolae Colan exprimându-și mulțumirea de a fi văzut această modestă într-un început instituție, pe calea progresului, a adresat elevilor un îndemn spre muncă nepregetată, călăuzită de duhul blândeței și a dragostei față de aproapele, împărțându-le arhierasca binecuvântare, ca munca depusă pe băncile școlii să fie spre folosul bisericii noastre și a neamului românesc”¹⁶.

Așadar acestea au fost începuturile școlii de cântăreți bisericești din Eparhia Clujului, un început greoi, anevoios, după o perioadă de zece ani în care s-au făcut eforturi pentru obținerea fondurilor necesare înființării și susținerii din partea Statului. Episcopul Nicolae Colan a reușit să ducă la împlinire dorința înaintașilor săi, aceea de a înființa o școală în care cântăreții să se deprindă a cânta frumos și astfel „cântările uniforme și într’o limbă corectă să străbată succesive în întreaga eparhie”¹⁷. Școala a funcționat la Nușeni până în 30 august 1940 când a fost mutată la Alba Iulia¹⁸, „iar începând cu anul 1944 - 45, la Cluj, în unul din localurile Sf. Episcopiei”¹⁹.

¹ „Școala de cântăreți bisericești”, *Renașterea*, VI, 6 (1928), p. 4.

² *Ibidem*.

³ Vasile Petrașcu, „Importanța înființării școlilor de cântăreți bisericești în Ardeal”, *Renașterea*, V (1927), 48, p. 3.

⁴ Desbaterile Adunării Eparhiale”, *Renașterea*, XIV, 20 (1936), p. 2.

⁵ Alexandru Moraru, *La răscruce de vreme, o viață de om: Nicolae Colan, Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului (1936-1957)*, Cluj-Napoca, 1989, pp. 284-285.

⁶ „Comunicat”, *Renașterea*, XV, 3 (1937), p. 4.

⁷ Conform unei scrisori date la 14.01.1937, pe care părintele consilier Vasile Sava o trimite lui Ilie Ladar, primarul de curte al moșiei, prin care îl informează că va veni la Nușeni să vadă cum merg pregătirile pentru începerea cursurilor. Această scrisoare cu numărul 203/14.01.1937 se găsește în Arhiva Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, cota II, 14-932.

⁸ Arhiva Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, conform unui *Proces verbal*, cota II, 14 - 932.

⁹ Alexandru Moraru, *La răscruce de vreme, o viață de om: Nicolae Colan...*, pp. 284-285.

¹⁰ Daniel Ioan Frumos, *Cultura muzicală bisericească și populară de tradiție transilvăneană din zona Ilveilor - Bistrița-Năsăud*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2021, p. 133.

¹¹ „Încheierea anului școlar la școala de cântăreți bisericești”, *Renașterea*, XV, 27-28 (1937), p. 3.

¹² Arhiva Arhiepiscopiei Ortodoxe a Vadului, Feleacului și Clujului, cota III, 123-923, conform unui *Certificat de serviciu* eliberat la data de 27 Septembrie 1946 de către Episcopie în urma unei cereri venite din partea părintelui Florian Geomoleanu care atestă perioada în care el a activat aici și din care reiese că Petru Timișan a fost bolnav, internat în spital.

¹³ „Încheierea anului școlar ...”, *Renașterea*, XV, 27-28 (1937), p. 3.

¹⁴ Florian Geomoleanu, „Dela Școala de cântăreți bisericești a Eparhiei, din Nușeni”, *Renașterea*, XVII, 30-31, (1939), p. 2.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ „Școala de cântăreți bisericești”, *Renașterea*, VI, 6 (1928), p. 4.

¹⁸ Arhiva Arhiepiscopiei Ortodoxe a Vadului, Feleacului și Clujului, cota III, 123-923, conform unui *Certificat de serviciu* eliberat la data de 27 Septembrie 1946 ... În acest certificat se specifică faptul că la „30 Aug. 1940 Școala s’a refugiat la Alba Iulia.”

¹⁹ Ioan Brie, „Școala de cântăreți bisericești, Cluj”, *Renașterea*, XXVI, 37-40 (1948), p. 3.

¹ IPS Nicolae Mladin, *Iisus Hristos, Viața noastră*, Sibiu, 1973, p. 72.

² Cuvântarea în fața Adunării electorale în „Renașterea”, an XIV, nr. 18/3 mai 1936.

³ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Preasfințitul Nicolae Colan*, în „Telegraful Român”, an XCI, nr. 48/28 noiembrie 1943, p. 2.

⁴ *Ibidem*, p. 2.

⁵ *Telegraful Român*, an XCI, Nr. 68/1944, p. 4.

⁶ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, „Telegraful Român”, an XCI, nr. 70/17 oct. 1944, p. 1.

⁷ *Renașterea*, nr. 5/1945, p. 3.

⁸ Cuvântarea în fața Adunării electorale, „Renașterea”, an XIV, nr. 18/3 mai 1936

⁹ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Preasfințitul Nicolae Colan*, în „Telegraful Român”, an XCI, nr. 48/28 noiembrie 1943, p. 2.

Instalarea episcopului Nicolae Ivan. Restituiri la centenar VI.

CȘ III Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

Instalarea canonică oficială a episcopului Nicolae Ivan a avut loc în ziua sărbătoririi Sfântului Ierarh Nicolae, luni, 6/19 decembrie 1921, în biserica Sfânta Treime din Cluj, la acel moment singurul lăcaș de cult ortodox (1795-1796) din urbe. Ceremonia a fost prezidată de episcopul Roman Ciorogariu al Oradiei în prezența membrilor sinodului eparhial, a autorităților civile și militare, a lui Moise Ienciu, directorul general în Ministerul Cultelor, și a „numeroase delegațiuni”, constituite din cler și credincioși, veniți de pe întregul cuprins al eparhiei. Ceremonia a debutat cu primirea solemnă a celor doi arhieri la poarta de intrare în curtea bisericii, conducerea spre lăcașul de cult, unde s-a oficiat Sfânta Liturghie de către episcopul Nicolae Ivan înconjurat de protopopii eparhiei, urmată apoi de cuvântarea episcopului Roman Ciorogariu, citirea decretului regal de recunoaștere a alegerii și de investire a episcopului Ivan, vestirea textului gramatei mitropolitane și așezarea episcopului Nicolae în scaunul arhieresc¹. În alocuțiunea rostită cu acel prilej, episcopul Nicolae mărturisea că își aseamănă rolul în reactivarea eparhiei clujene cu cel al profetului Neemia în istoria poporului evreu, asumându-și reînvierea episcopiei după o lungă robie. Ierarhul își punea toată nădejdea în Mântuitorul Iisus Hristos și îi încuraja pe noii săi păstoriți să aibă credință în Dumnezeu și încredere în forța creștinismului, ca în acest fel să poată crea preoți misionari, un institut teologic, o tipografie, pe scurt o întreagă operă de „renaștere a vieții religioase”, de educație a „tineretului școlar și universitar”, și de luminare a țărânimii. În încheiere, ierarhul îi ruga pe preoți și pe credincioși să-l considere „ca un adevărat părinte” conștient de înalta sa chemare². Ceremonia religioasă s-a încheiat cu împărțirea anaforei la toți cei prezenți de către noul chiriarh, apoi a urmat o recepție oficială la prefectură, unde episcopul Nicolae a primit salutul tuturor autorităților civile și militare, a reprezentanților celorlalte biserici istorice ardelenne și a delegațiilor prezente la instalare, cărora episcopul le-a răspuns la final vădit emoționat: „Fraților, când am primit cărja episcopescă din mâna Maiestății Sale Regelui, mi-a spus memorabilele cuvinte care mi s-au tipărit în memorie: Să fi drept și să iubești pe de-aproapele, pe toți credincioșii și pe toți cetățenii țării. În acest înțeles mi s-a dat simbolul păstorului. Cred și sper că atât cât bunul Dumnezeu îmi va prelungi zilele, voi depune toată activitatea pentru binele patriei, pe care trebuie s-o iubim și să facem să devină pământul făgăduinței. Am trecut peste vârsta când puteți lega prea multe speranțe de mine. Vă promit că toată energia voi depune în sprijinul bisericii și culturii. Voi munci pentru ca biserica, care m-a ridicat, să fie respectată. Rog să-mi dați sprijinul și aceasta o aștept cu atât mai mult din partea preoțimii.” Festivitățile s-au încheiat cu un „banchet” organizat în sala restaurantului „New York”, astăzi „Continental”, unde agapa a fost presărată cu diverse toasturi în cinstea noului episcop³. În aceeași zi, episcopul Nicolae Ivan a trimis clerului și credincioșilor prima sa pastorală anunțându-i că a preluat conducerea diecezei și cerându-le sprijinul pentru a împlini misiunea care i-a fost încredințată. Instalarea episcopului Nicolae Ivan încheia procesul de constituire și organizare a uneia dintre cele mai importante instituții naționale românești fondate la Cluj după Marea Unire: „Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului”.

Anexa nr. 1. Gramata mitropolitană emisă de arhiepiscopul și mitropolitul Nicolae Bălan cu ocazia hirotoniei arhimandritului Nicolae Ivan întru arhieru, Sibiu, 29 noiembrie 1921⁴.

NICOLAE, din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe din Transilvania și mitropolit al românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș.

Facem cunoscut tuturor, cărora se cuvine, că după ce Hristos adevăratul Dumnezeu, cela ce trimițând în chipul limbilor de foc din cer pe preasfântul Duh peste sfinții săi învâțăcei și apostoli, episcopi și păstori, de la cari îndreptătorii bisericii lui Dumnezeu și păstorii turmei lui Hristos până în ziua de azi, prin punerea mâinilor, unul de la altul se făcură vrednici a fi părtași acelor

daruri și dăruiri, și după ce prin concluzele congresuale 64/900, 67/909 și 58/920 s-a decretat reînființarea episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului, și prin înaltul decret regal din 18 iulie a.c. Nr. 3235, s-a promulgat legea privitoare la restatornicirea acestei eparhii, iar oficiul Nostru mitropolitan, care după Dumnezeu îl avem de la sfânta noastră biserică, pofteste de la noi a ne îngriji pentru eparhiile mitropoliei noastre și a le da acestora episcopi prin alegerea persoanelor iubitoare de Dumnezeu, demne și înzestrate cu însușirile, ce se cer la purtarea jugului evanghelic, ca așa drept să se îndrepteze cuvântul adevărului lui Dumnezeu:

Noi având în vedere votul reprezentanților clerului și poporului din eparhia vacantă a Vadului, Feleacului și Clujului pronunțat în sinodul aceleiași eparhii la 15/28 septembrie a.c. și făcând în partea aceasta cercetare cu amănuntul în sinodul nostru arhieresc la 29 septembrie (12 octombrie) a.c. am aflat că alesul aceluiași cler și popor, iubitul de Dumnezeu arhimandritul NICOLAE IVAN, recomandat prin tăria lui în credința ortodoxă și în legea sfintei noastre biserici răsăritene, prin activitatea lui în oficiile sale de până acuma și prin vieță onestă, fiind noi încredințați și despre neclătită lui credință și supunere către Majestatea Sa regele Ferdinand I, către preainalta casă domnitoare, precum și către constituțiunea și legile patriei – este calificat pentru promovare la demnitatea de episcop al eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, și după ce alegerea lui de episcop al acestei eparhii fu preagrațios întărită de Majestatea Sa regele Ferdinand I cu preainalta rezoluțiune din 22 octombrie a.c. Nr. 4158, Noi pe același iubit de D-zeu arhimandrit NICOLAE IVAN, prin puterea dată Nouă de la Dumnezeu, cu împreună-lucrarea preasfințitelor episcopi IOAN de la Arad și IOSIF de la Caransebeș, ROMAN de la Oradea-mare și cu a preasfințitului arhieru titular ILARION chemând darul preasfântului Duh, în ziua de 21 noiembrie a.c., l-am hirotonit arhieru și în 6/19 decembrie a.c. l-am instituit episcop al eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului și al tuturor

orașelor și satelor, care se țin acum, sau se vor ține în viitor de scaunul episcopesc al Vadului, Feleacului și Clujului, primind de la dânsul profesiunea credinții și promisiunile date în scris și cu cuvântul în fața bisericii, și sperând foarte, că acelea toate le va ține nevătămate și va observa și către umilința noastră ascultarea cuvenită după ordinea canonică.

Despre toate acestea dar emitem și dăm la mâna numitului nou-hirotonit episcop NICOLAE IVAN, Gramata aceasta a Noastră, ca document despre aceea, că prin darul preasfântului Duh, care toate le îndeplinește, dânsul este investit cu demnitatea arhierescă și cu iurisdicțiune episcopescă în eparhia Vadului, Feleacului și Clujului, având dar și putere de-a pune după prescripțiile sfintei noastre biserici răsăritene cetitori, cantori, ipodiaconi, diaconi, presbiteri și protopresbiteri la bisericile eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, eventual egumeni și arhimandriți la mănăstirile acestei eparhii, după rândul ierarhic din provincia noastră mitropolitană, și a face în eparhia sa toate celea ce lui, ca unui episcop se cuvin, spre edificarea spirituală a turmei sale; recomandăm deodată tuturor celor de statul preoțesc și întregului popor ortodox din eparhia Vadului, Feleacului și Clujului precum și din alte părți ale provinciei noastre mitropolitane: ca pe același mai sus numit episcop ca atare să-l cunoască și respecteze, iar

deosebi cei din eparhia Vadului, Feleacului și Clujului să i se plece cu toată voia, să-i arete în toate supunere și ascultare ca fii sufletești, privindu-l și venerându-l întru toate ca pe episcopul, învâțătorul și păstorul lor, carele este următor sfinților apostoli ai lui Isus Hristos, Mântuitorului nostru cărui se cuvine toată mărirea, cinstea și închinăciunea întru toți vecii.

Datu-s-a în reședința noastră arhiepiscopescă-mitropolitană din Sibiu la 29 noiembrie a.c., anul Domnului 1921, iar al păstoririi noastre al doilea.

Dr. Nicolae Bălan
arhiepiscop și mitropolit.

Anexa 2. Cuvântarea episcopului Nicolae Ivan de la instalarea sa în scaunul episcopal al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj, 6/19 decembrie 1921⁵.

„Și acum Dumnezeu nostru, Dumnezeule mare puternic și înfricoșat,
Tu care-Ți ții legământul Tău de îndurare, nu privi ca pușin lucru toate suferințele prin cari am trecut noi, împărații noștri, părinții noștri, și tot poporul Tău.”
Neemia 9, 32

Preasfințite domnule mandatar!
Domnule Reprezentant al ministrului cultelor!
Iubiți credincioși!

În momentele acestea de înălțare sufletească, când fac primul pas spre scaunul fericirilor mei înaintași ai reînviatelor vlădicii a lui Ștefan cel Mare și sfânt, sufletul meu este cuprins de o adâncă emoție și recunoștință față de Dumnezeu, care m-a învrednicit să ajung această zi.

Înainte ochilor mei sufletești ca un puternic îndemn de luare aminte se desfășoară istoria biblică a unui om, care în vremuri de demult a fost trimis de cel de sus să rezidească zidurile cetății sfinte, dărâmate de dușmani, să ridice iar porțile arse de grozăviile războiului și în același timp să reclădească pe temelii sfintei înțelepciuni și să întărească prin puterea credinței sufletele amărâte și deznădăjduite a celor ce zăceau în robie. Acesta a fost profetul Neemia.

În timpul robiei Babilonului, Ierusalimul zăcea în ruinele sale.

Poporul își pierduse orice nădejde în fața grozavelor suferințe, și iată că cel de sus le-a trimis un om, un om neputincios și slab, dar cu credință tare în Dumnezeu și în menirea poporului său, și el în puterea acestei credințe a îndeplinit o chemare mult mai presus de puterile sale și neînțeles, batjocorit de ai său, a dus până la capăt, cu lacrimi și cu conștiința liniștită, marea operă ce i se încredințase.

Și eu smeritul rob al lui Dumnezeu, când caut să pătrund cu mintea toată răspunderea ce s-a pus asupra mea prin alegerea mea de Episcop, aici în Cluj, mărturisesc că a-și descuraja, dacă nu a-și avea ferma convingere, că Dumnezeu v-a luminat, ca să vedeți în mine pe alesul Lui pentru acest scaun vlădicesc și El mă va întări trupește și sufletește cu puterea Lui nemărginită, pe care în marea lui dragoste de oameni o dă celor ce o cer pentru îndeplinirea datoriei lor.

În timpul robiei noastre milenare, Ierusalimul românilor din nordul Ardealului, sfânta episcopie de Vad, a căzut și ea sub loviturile aspre ale dușmanului, rămânând numai ruinele amintirii ei glorioase.

Dar iată că acum, ca și în vremile biblice, Dumnezeu m-a trimis, să ridic zidurile căzute, să înalț porțile cele arse, să întăresc sufletele obidite și să oțlesc voințele slăbite de vitregia vremurilor.

Acum când după înfruptarea idealului nostru, care a costat atâtea vieți și a cerut atâtea muncă, ne aflăm ca popor, ne aflăm ca îndivizi, în fața unor probleme de ordin social și sufletesc atât de mari, încât biserica noastră îndrumătoare și alinaătoare trebuie să caute a le rezolva în lumina Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos.

Se vorbește mult în haosul de astăzi, că religia creștină e o credință a trecutului și este pralitzată în misticismul ei de noile credințe materialiste moderne. Dar, iubiților, religia Mântuitorului nostru este veșnică, precum și el veșnic este.

Acum că ne găsim în preziua sărbătorilor, să nu uităm cuvintele îngerului, care a vestit Maicii Domnului, că împărăția Fiului ce va naște nu va avea sfârșit (Luca 1, 33). Adevărul Lui e în veci, nu va pieri, El va învinge porțile iadului, El va zădărnici puterile iadului, care s-au destăinuit în lume.

Religia noastră nu e instituție omenească care să piară, pentru că sublimul ei întemeietor e stajarul veacului și Mântuitorul

¹ „Instalarea P.S.S. Nicolae Ivan”, în *Telegraful Român*, Anul LXIX, Nr. 89, Sibiu, 10/23 decembrie 1921, pp. 1-2; Pr. Cristian Baciu, „Omul cel mai potrivit. Instalarea episcopului Nicolae Ivan, 6/19 decembrie 1921”, în *Calendarul Renașterea 2021*, Cluj-Napoca, 2021, pp. 231-242.

² Sebastian Stanca, *Episcopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului 1919-1929*, Cluj, Tiparul Tipografiei Eparh. Ort. Rom., 1930, pp. 154-156.

³ „Instalarea P.S.S. Nicolae Ivan”, în *Telegraful Român*, Anul LXIX, Nr. 89, Sibiu, 10/23 decembrie 1921, pp. 2-3.

⁴ Arhiva Arhiepiscopiei Clujului, *Dosarul PS Episcop Nicolae Ivan*, „Gramata mitropolitană nr. 405/1921”, 4 file.

⁵ Sebastian Stanca, *Episcopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului...*, pp. 154-156.

nostru. El nu ne-a dat o religie care să rămână în cărți mistice ori de filosofie, după cum însuși nu a trăit departe de oameni și de durerile lor, înconjurându-se de câțiva adepți, ci s-a pogorât acolo unde durerea era mai mare, unde păcatul era mai negru, ca să dea mângâiere și lumină spre viața nouă.

Iată pentru ce programa muncii ce nădăjduiesc cu ajutorul lui Dumnezeu să îndeplinesc în eparhia mea, dimpreună cu colaborarea tuturor bunilor credincioși este o programă, care privește prin prisma dragostei către deaproapele, mizeriile societății de azi și nu se îndepărtează de ele numai cu vorbe de mângâiere, ci caută să le înlăture cu devotament evanghelic.

Credința noastră este și în domeniul sufletesc ca și în cel fizic: lumina izgonește întunericul. De acum vom căuta să aducem lumina cea adevărată atât intelectualilor noștri, încărcați cu teorii ucigătoare și materialiste, cât și țăranilor noștri de negura superstițiilor.

Vom crea preoți misionari și un institut istic pentru creșterea lor, vom tipări o bibliotecă religioasă, atât pentru pătura cultă, cât și pentru tineretul școlar și universitar și mai ales ne vom îngriji de scoaterea țăranimii din robia întunericului.

Vom organiza conferințe religioase în tot cuprinsul eparhiei, vom crea legături intime de îndrumare între noi și preoțime.

Opera unei episcopii noi nu este numai o operă de organizare, ci e mai presus de toate, opera de renaștere a vieții religioase, care în multe suflete lăncezește și de aceea voi crea o legătură puternică între mine și preoțime, ca toți împreună să luăm partea noastră la reînvierea sufletelor.

Fac un călduros apel către toți preoții și către toți credincioșii eparhiei mele, ca să mă considere ca un adevărat părinte, care nu va pregeta o clipă de la împlinirea datoriei de creștin, propovăduind cu toată căldura credința noastră strămoșească, datoria de bun român, purtând o neclintită supunere către Maiestatea Sa Regele, care mi-a încredințat cărja de păstorie.

Și acum, Tu, Doamne Atotputernice, către Tine îmi îndrept ochii inimii și Te rog cu umilință, luminează credința mea, ca să fiu vrednic păstor al turmei și mă dezleagă de orice ambiție și deșertăciune lumească să pot zice cu apostolul Pavel:

„Nu mai trăiesc eu, Hristos trăiește în mine, și cât despre viața pe care o trăiesc acum în trup, o trăiesc în credința Fiului lui Dumnezeu, care m-a iubit și s-a dat pe Sine pentru mine”.

Nu vreau să fac zadarnic harul lui Dumnezeu. (Galateni II, 20).

Așa să-mi ajute Dumnezeu!

Anexa 3. Prima pastorală a episcopului Nicolae Ivan, Cluj, 6/19 decembrie 1921⁶.

NICOLAE din mila lui Dumnezeu dreptcredinciosul episcop român al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Preacucernicilor Protopopi, Cucernicilor Preoți și tuturor dreptcredincioșilor creștini din reînviata episcopie a Vadului, Feleacului și Clujului, har și pace de la Dumnezeu, Părintele Ceresc, iar de la Noi, salutare și binecuvântarea Noastră arhipăstorească.

Întâmpinând actul alegerii de episcop pentru scaunul vacant al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, săvârșit în Sinodul eparhial electoral de la 15/28 septembrie a.c., aprobarea Sf. Sinod episcopesc, cum și confirmarea alesului în persoana subsemnatului, din partea Maiestății Sale gloriosului nostru Rege Ferdinand I, a urmat, în temeiul sfintelor canoane ale bisericii noastre, actul hirotonirii mele întru Episcop la 21 noiembrie (4 decembrie) a.c. în catedrala noastră din Sibiu de către I.P.S. Sa Domnul Mitropolit al Ardealului Nicolae, asistat de P.S. Episcopi Ioan al Aradului, Iosif al Caransebeșului, Roman al Orăștii-Mari și arhiepiscopul Ilarion, vicarul arhidiecezei; la 8 decembrie a.c. s-a îndeplinit cu mare solemnitate în prezența I.P.S. Sale Domnului Mitropolit-Primat, al Clerului Înalt, a Consilierilor Tronului și a delegaților Consistorului nostru din Cluj – investirea Mea în palatul regal din București, predându-mi Preaînălțatul nostru Rege cărja arhierescă spre a păstori Ctitoria lui Ștefan cel Mare; iar la 6/19 decembrie a.c., în ziua sfântului și marelui ierarh Nicolae s-a săvârșit instalarea și introducerea Noastră în scaunul Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, prin mandatarul mitropolitan, Părintele Roman, Episcopul Orăștii-Mari, în biserica parohială din Cluj.

Astfel, cu această zi am luat conducerea Diecezei în virtutea Înaltelor Decrete regale și a Gramatei mitropolitane. Mă înfățișez deci pentru prima oară înaintea Voastră, iubirii mei fii sufletești, dorindu-vă de la Dumnezeu tot binele și mai ales dorind ca Dumnezeul milostiv să vă aibă pe toți în sfânta

sa pază, să vă lumineze și să vă întărească pe toți în credința noastră străbună, să vă împodobească cu virtuțile creștinești, care înalță pe om și îl fac ființa cea mai aleasă de pe pământ.

Rogu-vă deci iubitori unii pe alții, înconjurați pricinile dintre coii, ajutați pe cei lipsiți și pe orfani, nu Vă cheltuiți munca și sudoarea voastră pe lucruri netrebnice și de prisos, feriți-vă de birturi și de gâlceavă și Vă întăriți casele voastre cu Duhul înțelegerii și al temerii de Dumnezeu. Cruțați și nu risipiți, dați banul pentru hrana trupeză, dar nu uitați nici de hrana sufletului și din casele voastre să nu lipsească cartea de rugăciuni, căci mult poate rugăciunea dreptului cea fierbinte și ea ne apropie tot mai mult de ziditorul nostru. De aceea munciți și vă rugați cu osârdie! Ispitiți scripturile ca să se poată lumina sufletele voastre cu lumina cea adevărată a dreptei credințe.

Din partea noastră vom fi cu luare aminte la toți pașii voștri, vom binecuvânta pe toți cei ce umblă în căile Domnului și vom căuta, ca și pe cei ce ar fi porniți pe căi rătăcite, să-i aducem la calea binelui, la izvorul dător de viață al Sf. Scripturi, care trebuie să fie podoabă cea mai aleasă în casa creștinilor noștri ortodocși și în inimile voastre ale tuturor.

Iar către voi preacucernicilor părinți Protopopi și Preoți ai Eparhiei mele îmi îndrept glasul meu de păstor și Vă sfătuiesc să îndepliniți totdeauna sfintele slujbe cu evlavie, cu căldură și cu sânguință, să cercetați bolnavii și săracii, să mângâiați orfanii și văduvele, să sprijiniți pe cei neputincioși, să luminați pe cei întunecați, să împăcați pe cei învrăjbiți, să cercetați mai cu seamă parohiile din apropiere, rămase fără păstori sufletești și să nu căutați câștigul când e vorba de a Vă împlini o sfântă datorință duhovnicească, și în genere, să fiți – după cum cere evanghelia Mântuitorului nostru Iisus Hristos – lumina lumii și sarea pământului.

Să vă feriți de ospete și benchetuiiri, în care este stricăciunea trupului și a sufletului, să învățați poporul și să nu-l lăsați pradă sectarilor și celor ce îi caută sufletul, pentru că pentru orice mielșel pierdut din turma lui Iisus veți avea să dați seamă înaintea Tatălui ceresc.

La sărbători și praznice să tâlcuiți scripturile, să propovăduiți cuvântul lui Dumnezeu, să nu puneți niciodată la uitare porunca evanghelică: „Mergând învățați toate neamurile”, căci numai așa veți câștiga iubirea credincioșilor voștri și-i veți apropia de voi și de sufletul vostru.

Îngrijiți-vă și de felul cum își cresc credincioșii noștri copiii în familie și în școală. Când cercetați familiile lor duceți cu voi cărțile folositoare și căutați a-i obișnui să îndrăgească cetitul cărților bune, din care pot trage mult folos sufletesc, pe când trândăvia și timpul pierdut în crâșme numai otravă și pierzare aduce sufletul creștinesc. Sfătuți neconținut poporul nostru dreptcredincios, să-și crească copii în frica lui Dumnezeu și în cinstirea datinelor străbune, să-i trimită regulat la școală, pe cei mai talentați să ni-i recomandați Nouă ca să le putem face rost de ajutoare să continue învățăturile în școli mai înalte, ori să-i îndrumăm spre meșteșuguri și spre alte întreprinderi de mare trebuință și de netăgăduit folos pentru neamul nostru românesc.

Cu credincioșii de alt neam și de altă lege să trăiți în bună pace, să cultivați cele mai creștinești raporturi, pe toți să-i cinstiți și îmbrățișați în numele păcii, pe care Unul născut Fiul lui Dumnezeu ne-a făgăduit a o face să stăpânească cu desăvârșire sufletele tuturor creștinilor. Pentru pacea statornică și binecuvântată pe care corul îngeresc o vestește la Nașterea Domnului prin minunatele cuvinte, „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni bunăvoire”, să vă rugați, iubitorilor, în toată vremea cu toată căldura și credința sufletului vostru!

Și de acum în rugăciunile Voastre, Vă invit ca la ieșirea cu sfintele daruri și la ectenii să pomeniți numele smeritului Vostru păstor sufletesc „Nicolae”, care s-a învrednicit de la Dumnezeu a Vă fi arhiepiscop și păstor.

Această primă pastorală, Onorata Preoțime este poftită a o ceti în biserică după terminarea Sf. Liturghii în Dumineca cea mai apropiată sau chiar în ziua Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, de la Care ne vine tot darul acum și pururea și în vecii vecilor Amin.

După care împărțându-vă binecuvântarea Noastră arhierescă și dorindu-vă ca sfintele sărbători ale Nașterii și Botezului Domnului să le petreceți în pace și multă bucurie, iar noul an să Vă aducă toate cele bune și de folos trupului și sufletului vostru, am rămas al Vostru al tuturor.

Dat în reședința Noastră episcopescă din Cluj, la 6/19 decembrie, anul Domnului 1921.

De tot binele voitor

NICOLAE Episcop.

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, octombrie-noiembrie 2021

Semnalăm apariții editoriale (on line):

- *Pastorația și filantropia creștină în vreme de pandemie: șansă, povară sau normalitate identitară. Lucrările Simpozionului internațional de Teologie, Istorie, Muzicologie și Artă, 2-3 noiembrie 2020, Cluj-Napoca, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2021 (coord. Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia și Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru).*

- *Studia Theologica Orthodoxa Doctoralia Napocensis*, an III (2020), nr. 2, revista Școlii Doctorale de Teologie „Isidor Todoran”.

Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, directorul Școlii Doctorale „Isidor Todoran” a participat în perioada 22-24 septembrie 2021 în calitate de membru titular la întrunirea anuală a Adunării generale a Academiei de Științe și Arte de la Salzburg.

În lunile octombrie și noiembrie 2021, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, s-au desfășurat, în protopopiatele Eparhiei Clujului conferințele preoțești de toamnă, pe tema omagială a anului 2021, proclamat ca „An comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor”.

Invitatul permanent al acestor conferințe, Arhim. dr. Simeon Pinte, eclesiarhul Catedralei Mitropolitane și lector universitar asociat al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, a susținut prelegerea intitulată: *Cu gândul la cei plecați, ne rugăm pentru ei Celui ce este Învieirea și Viața și le îngrijim mormintele.*

- joi, 7 octombrie 2021, la Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului” de la Florești (Protopopiatul Cluj II),

- marți, 12 octombrie 2021, la Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” de la Piatra Fântânele (Protopopiatul Bistrița),

- miercuri, 13 octombrie 2021, la Mănăstirea „Mihai Vodă” (Protopopiatul Turda),

- sâmbătă, 16 octombrie 2021, la Biserica „Sfânta Treime” și „Sfinții Martiri Brâncoveni” a Parohiei Gherla III (Protopopiatul Gherla),

- marți, 19 octombrie 2021, la Mănăstirea „Izvorul Tămăduirii” de la Salva (Protopopiatul Năsăud),

- luni, 25 octombrie 2021, la Mănăstirea „Cuvioasa Parascheva” de la Râșca Transilvană (Protopopiatul Huedin),

- marți, 2 noiembrie 2021, la Mănăstirea „Sfânta Troiță” din Felea-cu (Protopopiatul Cluj I),

- joi, 4 noiembrie 2021, la Mănăstirea „Sf. Evanghelist Luca” din Dobric (Protopopiatul Beclean),

- sâmbătă, 13 noiembrie 2021, la Mănăstirea „Înălțarea Sfintei Cruci” de la Cășiel (Protopopiatul Dej).

Miercuri, 6 octombrie 2021 a avut loc colocviul de admitere pentru obținerea gradului I profesional al personalului clerical. Au participat 29 de preoți din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Episcopia Maramureșului și Sătmăruului, Episcopia Sălajului și Episcopia Spaniei și Portugaliei. Lucrările vor fi întocmite sub coordonarea profesorilor Facultății.

În data de 6 octombrie 2021, Arch. Dr. Bassam Favez Mousa Shahatit (Iordania) a susținut în cadrul Centrului de Studii Misionare și Nomocanonice al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, prelegerea inaugurală a direcției de studiu a dialogului inter-religios cu titlul: *The Presence of Christianity in the Arab World and the Dialogues between Christians and Muslims.*

Sâmbătă, 9 octombrie 2021, în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, a avut loc consfătuirea anuală a profesorilor de Religie (toate confesiunile) din județul Cluj. Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, decanul Facultății a susținut o prelegere, intitulată: *La ce (mai) e bună Religia? O pledoarie pentru transcendență în învățământ.*

În perioada 10-12 octombrie 2021, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad a găzduit a VIII-a ediție a Colocviului de Teologie Dogmatică, cu tema: *Persoana lui Hristos în Dogmatica actuală. Contestările modernității și postmodernității.* Pr. prof. univ. dr. Valer Bel a susținut comunicarea: *Importanța păstrării hristologiei clasice în Dogmatică.*

Luni, 11 octombrie 2021, Corul de Cameră „Psalmodia Transilvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, directorul Școlii Doctorale „Isidor Todoran” a dat răspunsurile la Sfânta Liturghie săvârșită în Catedrala Mitropolitană de un sobor de arhieri în frunte cu Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și apoi la slujba prohodirii Preasfințitului Părinte Episcop emerit Vasile Flueraș.

⁶Sebastian Stanca, Episcopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului..., pp. 157-159

Joi, 14 octombrie 2021, Corul de Cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, coordonat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, directorul Școlii Doctorale „Isidor Todoran” a dat răspunsurile la Sfânta Liturghie săvârșită la Mănăstirea „Sf. Cuvioasă Parascheva” de la Râșca Transilvană, săvârșită de **Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, cu ocazia hramului.**

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Protopopiatul Ortodox Beclean, în parteneriat cu Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, a organizat în perioada 15-16 octombrie 2021, la biserica cu hramul „Sf. Apostol Andrei” din Beclean, ediția a III-a Conferinței internaționale: *Educație, religie și familie în societatea contemporană* (CIERFSC), cu participarea ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. Reprezentanții ai Facultății noastre acre au susținut referate au fost:

- P. S. conf. univ. dr. Benedict Vesa Bistrițeanul: *Familie, educație și viață social. Șapte impunituri privind paradigma contemporană,*

- Arhim. prof. univ. dr. habil. Teofil Tia: *Prioritatea familiei: oxigenarea vieții cu dragoste (Călătorind cu Giacomo Daquino prin societatea viitorului),*

- Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie: *Efecte ale postmodernismului asupra credinței,*

- Arhim. dr. Maxim (Marius-Iuliu) Morariu: *Familia și imaginea ei în opera lui Virgil Gheorghiu,*

- Pr. drd. Grigore-Toma Someșan: *Creație și frumusețe – pentru o educare a ochiului.*

La Mănăstirea Dobric, a avut loc luni, 18 octombrie 2021, consfătuirea anuală a profesorilor de Religie din județul Bistrița-Năsăud, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și a Preasfințitului Părinte Episcop-vicar Benedict Bistrițeanul. A participat și a rostit o alocuțiune Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană.

Miercuri, 20 octombrie 2021, Pr. lect. univ. dr. Paul Siladi a susținut la Centrul romano-catolic „Sfinții Petru și Andrei” din București conferința *Singurătatea îmblânzită. Reflecții citadine despre părinții deșertului.*

Pr. lect. univ. dr. Paul Siladi a participat în perioada 25-27 octombrie 2021 la un program de mobilități academice Erasmus+, la Universitatea Catolică „Ioan Paul al II-lea” din Lublin (Polonia).

Sâmbătă, 23 octombrie 2021, Corul de Cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, a dat răspunsurile la Sfânta Liturghie săvârșită în Catedrala Episcopală „Sf. Ierarh Nicolae” din Deva de un sobor de arhierii în frunte cu Înaltpreasfințitul Părinte Laurențiu, Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului și apoi la slujba prohodirii Preasfințitului Părinte Episcop Gurie Georgiu. La ceremonia funebră a slujit și Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia.

Joi, 28 octombrie 2021, la Mănăstirea Dobric, a avut loc sinaxa monahală, în cadrul căreia s-au întâlnit stareții, starețele și duhovnicii de la mănăstirile din cuprinsul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Lucrările s-au desfășurat în prezența și cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. În cadrul întâlnirii, Arhim. dr. Simeon Pinte, lector universitar asociat al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, a susținut o prelegere intitulată: *Cu gândul la cei plecați, ne rugăm pentru ei Celui ce este Învierea și Viața și le îngrijim mormintele.*

Sâmbătă, 30 octombrie 2021, la Mănăstirea „Sf. Ana” de la Rohia a avut loc comemorarea a cinci ani de la trecerea la Domnul a Arhiepiscopului Justinian Chira. Sf. Liturghie a fost săvârșită, în biserica nouă, de P. S. Timotei Sătmăreanul, Arhieru-vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, urmată de Slujba Parastasului la mormânt. A participat Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă care a prezentat volumul omagial lansat cu această ocazie intitulat: *Arhiepiscopul Justinian la centenar*, apărut la Editura Renașterea în colaborare cu Editura Episcopiei Maramureșului și Sătmarului (editori Pr. Iustin Tira și Arhim. dr. Macarie Motogna).

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, împreună cu Preasfințitul Părinte Neophytos Kongai, Episcopul Ortodox de Nyeri și Muntele Kenya, au oficiat Duminică, 31 octombrie 2021,

Sfânta Liturghie, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi, la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. La finalul slujbei, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a oferit Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru clerici Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea.

Duminică, 31 octombrie 2021, Pr. conf. univ. dr. Patriciu-Dorin Vlaicu a săvârșit Sf. Liturghie și a rostit un cuvânt de învățătură la biserica „Sf. Mare Mučenic Dimitrie” Baciu II, iar în după amiaza aceleiași zile a susținut conferința cu tema: *Cum să trăim credința într-o lume descreștinată? Asumarea apartenenței la Biserică.*

În perioada 1-2 noiembrie 2021, Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca a organizat, în format hibrid, atât în format fizic, cât și online, Simpozionul internațional de Teologie, Istorie, Muzicologie și Artă, cu tema: *Pastorație și Duhovnicie în Diaspora Românească. Purtarea de grijă a celor adormiți în cultul și practica Bisericii Ortodoxe.*

Evenimentul a debutat luni, 1 noiembrie, în Capela Facultății de Teologie Ortodoxă, din Campusul Universitar „Nicolae Ivan”, unde, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a oficiat o slujbă de Te Deum.

Peste 100 de participanți, ierarhi, profesori, teologi și oameni de cultură din țară (Facultățile de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, București, Sibiu, Iași, Timișoara, Arad, Craiova, Alba Iulia, Oradea, Târgoviște, Baia Mare, Pitești, Facultatea de Istorie și Filosofie a UBB, Universitatea de Medicină „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca, Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Universitatea Națională de Arte din București, Facultatea de Arte și Design din Timișoara, Facultatea de Arte „Geo Saizescu” - Universitatea „Hyperion” din București, Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia) și străinătate au dezbătut diferite teme și probleme de actualitate care se încadrează în tematica anului 2021, declarat de Patriarhia Română ca „An omagial al pastorației românilor din afara României” și „An comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor”.

În sesiunea inaugurală au susținut comunicări: Înaltpreasfințitul Părinte Prof. univ. dr. Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului (*Academicieni cu viață duhovnicească, trecuți la Domnul*), Preasfințitul Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului (*Fenomenul migrației în general și migrația românească în America. Preasfințitul Policarp Morușca, primul Episcop al diasporei românești*), Preasfințitul Părinte Neophytos Kongai, Episcopul Ortodox de Nyeri și Muntele Kenya (*Biserica în Africa: pastorația, slujire pentru vindecare și misiune*), Preasfințitul Părinte Conf. univ. dr. Benedict Vesa Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Clujului («*Și s-a adăugat la neamul său*»). *Gânduri adunate cu privire la moarte și omul contemporan.*

Dintre invitații din străinătate: Prof. Univ. Dr. Andreas SCHMIDT (Augustana Divinity School Neuendettelsau, Germania), Prof. Univ. Dr. Todor E. TODOROV, (University of Veliko Târnovo, Bulgaria), Prof. Dr. Dimitrios KERAMIDAS (Pontifical Gregorian University, Italia), Fr. Dr. John NGIGE NJOROGE, (Kenya Methodist University), Prof. Przemyslaw KANTYKA, Prof. Dr. Habil. Marcin SKŁADANOWSKI, Prof. Dr. Habil. Piotr KOPIEC (Catholic University Lublin, Polonia), PhD Alison Ruth KOLOSOVA, (Chuvash Republic, Rusia), Marija GIREVSKA, (Faculty of Orthodox Theology in Skopje, Macedonia).

Lucrările simpozionului s-au desfășurat pe secțiuni (Teologie și Istorie, Muzicologie, Artă Sacră, Doctoranzi), prezentările fiind grupate tematic.

Toate comunicările susținute în cadrul simpozionului vor fi publicate într-un volum.

În cadrul manifestării științifice, pe holul de la etajele 1 și 2 are loc o expoziție de Artă Sacră, coordonată de Prof. univ. dr. habil. Marcel-Gheorghe Muntean și Conf. univ. dr. Claudia-Cosmina Trif. Sunt expuse lucrări ale profesorilor și studenților de la secția Artă Sacră din cadrul facultății.

Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, a organizat marți, 2 noiembrie 2021, un simpozion internațional și interdisciplinar online: *Fenomenul morții în era biotehnologiilor*, sub genericul *Medicină și Teologie*. A participat Prof. univ. dr. Mircea-Gelu Buta.

Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia l-a primit la Decanat, joi, 4 noiembrie 2021, pe Domnul Conf. univ. dr. Ibrahim BAZ de la Universitatea Șirnak din Turcia, interesat de un proiect de dialog intercultural realizat cu facultăți de teologie din spațiul balcanic, însoțit de Doam-

na Margareta ASLAN, Ph. D, Executive secretary la Institute of Turkology and Central-Asian Studies.

Joi, 4 noiembrie 2021, în biserica „Sf. Ierarh Nicolae” din Vișeu de Sus a avut loc lansarea volumul centenar *Codicele de la leud* publicat de Editura Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, care a fost prezentat de Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă. P. S. Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmarului i-a conferit părintelui profesor ordinul „Justinian Arhiepiscopul”.

În seara zilei de joi, 4 noiembrie 2021, studenții Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca au avut bucuria de a-l primi în mijlocul lor pe P. S. Neophytos de Nyeri și Muntele Kenya. Ierarhul a săvârșit, cu binecuvântarea ÎPS Andrei, în Capela Facultății cu hramul „Sf. Ierarh Nicolae”, slujba *Paraclisului Maicii Domnului*. Răspunsurile la strană au fost date de tinerii din Liga Studenților din Cluj-Napoca. La finalul slujbei, Preasfințitul Neophytos le-a pus la inima studenților un scurt cuvânt de învățătură.

Vineri, 4 noiembrie 2021, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia a participat la ședința eparhială având drept subiect canonizarea Preotului profesor Liviu Galaction Munteanu, fost rector al Institutului Teologic din Cluj.

Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia a realizat în data de 4 noiembrie 2021 o oră deschisă pentru liceeni în cadrul programului „Weekendul lung pentru liceeni, la UBB” cursul deschis (în format Power Point) intitulat *Chipul pe care-l merităm. Cum ne malformează patimile fizionomia?*

Sâmbătă, 5 noiembrie 2021, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia a acordat un interviu audio/scriș pentru revista „Lumea credinței. Magazin ilustrat”, redactorului Arhim. dr. Andrei Coroian.

Duminică, 7 noiembrie 2021 Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia a oficiat Sfânta Liturghie la biserica parohială din localitatea Salva și a rostit cuvântul de învățătură. A fost însoțit de Pr. Grigorie Foltiș, duhovnicul facultății și Arhid. dr. Daniel Mocanu.

Vineri, 12 noiembrie 2021, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia a participat la lucrările Simpozionului internațional jubiliar *Aducerea Teologiei mai aproape* organizat de Facultatea de Teologie Romano-Catolică a UBB cu prilejul împlinirii a 25 de ani de prezență în universitate și de 440 de ani de la înființare.

Sâmbătă, 13 noiembrie 2021, cu ocazia Zilei Bibliei, Departamentul de Teologie istorică, biblică și Filologie din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” a Universității din București a organizat Simpozionul național: *Sfânta Scriptură în Spiritualitatea ortodoxă.*

Au participat:

- Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, *Sfânta Scriptură și accederea în dinamica veșniciei sau despre cuvântul viu,*

- Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa, *Lectura hristologică / mistică a conceptului „or” (lumină) în Psalmi.*

ROOTS (Romanian Orthodox Old Testament Studies - Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă) a organizat on line, sâmbătă, 13 noiembrie 2021, cu ocazia Zilei Internaționale a Bibliei, Conferința *Primele traduceri (parțiale și integrale) ale Sfintei Scripturi în limba română (sec. XVII): Noul Testament de la Bălgrad (1648), Vechiul Testament (1668), Biblia de la București (1688).* Invitatul special a fost Pr. conf. univ. dr. Remus Onișor de la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. Au mai susținut comunicări Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă și Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa.

Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, directorul Școlii Doctorale „Isidor Todoran”, însoțit de studentul-doctorand Daniel-Matei Pop, a participat în perioada 10-16 noiembrie 2021 la Simpozionul internațional: *Adevărul vă va face pe voi liberi* dedicat împlinirii a 200 de ani de la nașterea lui Fiodor Mihailovici Dostoievski, organizat de Academia de Științe și Arte de la Salzburg la sediul Facultății de Teologie a Universității din Salzburg.

Dr. Dacian But-Căpușan

† **BENEDICT BISTRITĂANUL**
EPISCOP VICAR AL ARHIEPISCOPIEI VADULUI,
FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Noiembrie 2021

1 noiembrie: În paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, oficiază slujba de Te-Deum cu ocazia deschiderii Simpozionului Internațional „Pastorație și Duhovnicie în diaspora românească. Purtarea de grijă a celor adormiți, în cultul și practica Bisericii Ortodoxe”, apoi în Aula Facultății, alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei și de PS Părinte Neofit (Episcop de Nyeri și muntele Kenya, Patriarhia Alexandriei), participă la susținerea referatelor. Prezintă referatul cu titlul „Și s-a adăugat la neamul său. Gânduri adunate cu privire la moarte și omul contemporan”.

2 noiembrie: În Parohia Coldău din Protopopiatul Beclean, săvârșește Sfânta Taină a Botezului pentru Maria, fiica Părintelui paroh Liviu Colcer Iuga. Rostește un scurt cuvânt de învățătură.

3 noiembrie: Alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei, participă la concursul pentru ocuparea parohiilor vacante pe luna octombrie. Program de audiențe la birou.

4 noiembrie: La Facultate de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul „Călăuzire și paternitate duhovnicească” și celor din anul II cursul opțional de „Limba și literatura siriacă”.

Oficiază slujba înmormântării pentru adormita întru Domnul, Lucreția Lăpuște, la Capela nouă din cartierul clujean Mănăștur.

Face o vizită pastorală în Protopopiatul Turda la Mănăstirea Sfânta Treime, Sopor de Câmpie și în Parohia Învierea Domnului din aceeași localitate. Este însoțit de Preot Grigorie Folț, duhovnicul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

5 noiembrie: Slujește Sfânta Liturghie în paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

Program de audiențe la birou.

6 noiembrie: În Biserica Adormirea Maicii Domnului din cartierul clujean Mănăștur, oficiază Sfânta Taină a Botezului pentru prunca Mara Pojar. Rostește un scurt cuvânt de învățătură.

Face o vizită pe Valea Arieșului.

7 noiembrie: În Duminica a XXIV-a după Rusalii, la Parohia Băița, Protopopiatul Gherla, săvârșește resfințirea bisericii și slujește Sfânta Liturghie, alături de PS Părinte Neofit, Episcop de Nyeri și muntele Kenya (Africa). După citirea pericopei Evanghelice rostește predica duminicii, în care îi îndeamnă pe credincioșii prezenți să își pună copiii în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, subliniind faptul că numai El poate să le poarte de grijă cu adevărat. Ridică la rangul de iconom stavrofor pe PC Părinte Dinu Cosmin Iușan, parohul comunității. Oferă Ordinul Mihai-Vodă pentru mireni domnului Mihai Rusu, consilier parohial onorific, Ordinul Episcop Nicolae Ivan pentru mireni domnului Ioan Diț, prim episcop, Ordinul Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin domnului paradisier Augustin Nierș și diplome de aleasă cinstire ostenitorilor sfântului locaș. Este însoțit de PC Părinte Paul Isip, Protopop de Gherla.

Seara, slujește Vecernia cu Litie alături de PS Părinte Neofit, în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur. La finalul slujbei, rostește un cuvânt de învățătură.

8 noiembrie: De sărbătoarea Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, alături de PS Părinte Neofit, Episcop de Nyeri și muntele Kenya, săvârșește Sfânta Liturghie și predică în Parohia Dâmbu Rotund, Cluj-Napoca, cu ocazia hramului.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

9 noiembrie: Săvârșește Sfânta Liturghie și predică, cu ocazia hramului, la Centrul de îngrijiri paliative Sfântul Nectarie din Cluj-Napoca. Este însoțit de PC Părinte Alexandru Ciui, Protopop de Cluj II.

10 noiembrie: La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Craiova, participă în calitate de membru referent, alături de ÎPS Părinte Irineu, Mitropolitul Olteniei, și de ceilalți membri ai comisiei, la susținerea a două lucrări de doctorat: Mihaela Simona Vulcănescu (Ouat), *Educația religioasă din perspectiva paradigmei spiritualității ortodoxe* și Tiberiu Mușuroi, *A face misiune în context urban. Strategii din perspectiva spiritualității ortodoxe*.

11 noiembrie: La Facultate de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul „Călăuzire și paternitate duhovnicească” și celor din anul II cursul opțional de „Limba și literatura siriacă”.

12 noiembrie: Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

Program de audiențe la birou.

13 noiembrie: La Mănăstirea Cășiel, asistă la slujba de Te-Deum și prezidează conferința preotească de toamnă din Protopopiatul Dej. Rostește un cuvânt ocazional. Este însoțit de PCuV Arhim. Simeon Pinte, ecleziarhul Catedralei Mitropolitane.

În biserica parohiei Cristeștii Ciceului, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Irina Ștefania, fiica familiei preotului paroh Marius Crișan.

14 noiembrie: În Duminica a XXV-a după Rusalii, săvârșește Sfânta Liturghie și predică în Catedrala din Municipiul Turda (Parohiile Turda I și Turda III). Oferă preoților slujitori, PC Pr. Alexandru Rus, Protopop de Turda, și PC Pr. Grigore Marchiș, distincția Ordinul Mihai-Vodă pentru clerici și ostenitorilor sfântului locaș diplome de aleasă cinstire.

15 noiembrie: Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

Face o vizită la Centrul de îngrijiri paliative Sfântul Nectarie din Cluj-Napoca.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

PS Părinte Episcop-vicar Benedict, înconjurat de un sobor de slujitori, oficiind dumnezeiasca Liturghie cu prilejul sărbătorii Sfântului Nectarie Taumaturgul, în capela Centrului de Îngrijiri Paliative din Cluj-Napoca, 9 noiembrie 2021.

16 noiembrie: Săvârșește Sfânta Liturghie în Parohia Sfântul Apostol Matei, cu ocazia hramului. În predica rostită după citirea Sfintei Evanghelii indică chemarea evanghelică de a-i privi pe semenii noștri prin ochii lui Hristos, cu dragoste și încredere, precum a fost privit și vameșul Matei, cel devenit mai târziu apostol, de către Domnul. Este însoțit de PC Părinte Alexandru Ciui, Protopop de Cluj II.

17 noiembrie: Program de audiențe la birou.

18 noiembrie: La Facultate de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul „Călăuzire și paternitate duhovnicească” și celor din anul II cursul opțional de „Limba și literatura siriacă”.

În cimitirul Cordoș din municipiul Cluj-Napoca, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Onorica Iancu, angajată a Arhiepiscopiei. Rostește un cuvânt de mângâiere, în care vorbește despre importanța de „a te face tuturor toate”, urmată de a te retrage și a rămâne în umbră, nedorind nici o recompensă omenească, oglindind viața celei adormite.

19 noiembrie: Face o vizită pastorală la Mănăstirea Cormaia din Protopopiatul Năsăud și participă la slujbele săvârșite în mănăstire.

20 noiembrie: Săvârșește Sfânta Liturghie în biserica Mănăstirii Cormaia. La final, rostește un scurt cuvânt de învățătură.

Vizitează biserica nou construită Sfântul Mare Mucenic Gheorghe din localitatea Sângeorz-Băi.

Slujește Vecernia cu Litie în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur. Rostește un cuvânt de învățătură.

21 noiembrie: În Duminica a XXVI-a după Rusalii și de sărbătoarea Intrării în biserică a Maicii Domnului, alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei, slujește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. În continuare participă la slujba de Parastas la 40 de zile pentru adormitul întru Domnul, PS Părinte Vasile Flueraș, fost episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

22 noiembrie: Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței

la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

23 noiembrie: În municipiul Bistrița, face o vizită la clasa pregătitoare a Școlii Primare „Sfântul Stelian”.

La Colegiul Național Andrei Mureșanu din aceeași localitate, săvârșește slujba Sfeștaniei și participă la o întâlnire cu profesorii și membrii fondatori ai Școlii Primare „Sfântul Stelian”. Rostește un cuvânt ocazional în care subliniază importanța educației caracteriale a tinerilor, după modelul evanghelic – în frică de Dumnezeu și cu rușine de oameni. Este însoțit de PC Părinte Alexandru Vidican, Protopop de Bistrița, și de PC Părinte Tudor Mudure, inspector eparhial pentru activitățile cu tinerii din județul Bistrița-Năsăud.

Seara, la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, participă la prezentarea și lansarea cărții „Biserica Ortodoxă și provocările viitorului. Volum colectiv”.

24 noiembrie: Program de audiențe la birou.

În biserica Parohiei Florești din Protopopiatul Năsăud, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Pompei Mureșan, preot pensionar și fost slujitor în Parohia Cristeștii Ciceului.

25 noiembrie: De sărbătoarea Sfintei Ecaterina, alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei, oficiază slujba de resfințire a Paraclisului Colegiului Ortodox Mitropolit Nicolae Colan din Cluj-Napoca.

În continuare, săvârșește Sfânta Liturghie alături de un sobor de preoți și diaconi. În predica rostită după citirea Sfintei Evanghelii, le vorbește tinerilor seminariști despre sfințenie, pornind de la a petrece timpul bine, „aici și acum”.

La Facultate de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul „Călăuzire și paternitate duhovnicească” și celor din anul II cursul opțional de „Limba și literatura siriacă”.

Slujește Paraclisul Maicii Domnului la capela Facultății de Teologie și rostește un cuvânt de învățătură tinerilor prezenți.

26 noiembrie: Liturghisește la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

Program de audiențe la birou.

În localitatea Teiuș (jud. Alba), oficiază slujba de priveghi pentru adormitul întru Domnul, Gheorghe-Dănuț Iuga.

27 noiembrie: Săvârșește Sfânta Liturghie în Parohia Cociu din Protopopiatul Beclean. Rostește predica, indicând câteva sensuri ale „luminii”, despre care vorbește Domnul în Evanghelie. Oferă PC Părinte Vasile Rus o diplomă de aleasă cinstire, pentru întreaga activitate pastorală desfășurată în cei 45 de ani în care a păstorit pe credincioșii din localitate, și o icoană a Maicii Domnului Betleemița. Este însoțit de PC Părinte Cristian Dragoș, Protopop de Beclean.

În sala Nicolae Ivan a Centrului Eparhial, participă la întâlnirea tinerilor din ASCOR Iași, aflați în schimb de experiență în cadrul ASCOR Cluj, și le adresează un cuvânt de bun venit.

Seara, slujește Vecernia Mare în Parohia Sfântul Ierarh Alexandru din Municipiul Cluj-Napoca și se roagă pentru bolnavii asistați de Centrul Emaus, aflat în cadrul Oastei Domnului Cluj, Asociația „Preot Iosif Trifa”. Rostește un cuvânt de învățătură despre întrajutorarea semenilor, a „celor mai mici frați” ai Domnului, care au nevoie de susținere.

28 noiembrie: În Duminica a XXX-a după Rusalii, slujește Sfânta Liturghie în Filia Bârlea a Parohiei Tiołtiur din Protopopiatul Gherla. După citirea pericopei Evanghelice, rostește predica, subliniind ideea că urmarea lui Hristos implică, pe lângă chemare, în totdeauna un efort personal susținut. Binecuvintează lucrările efectuate la casa parohială, oficiind slujba Sfeștaniei. Ridică la rangul de sachelar pe Părintele paroh Octavian Vancea, oferă Ordinul Episcop Nicolae Ivan domnului Alexandru Rus, Ordinul Mihai-Vodă doamnei Marieta Tăpăstău și Ordinul Sfântul Pahomie de la Gledin domnului Fabian Mureșan și Simeon Aștilean. De asemenea, oferă familiei Ioan Diț Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură și diplome de aleasă cinstire ostenitorilor din parohie.

Face o vizită în bisericile parohiale din localitățile Tiołtiur și Lujerdiu. Este însoțit de PC Părinte Paul Isip, Protopop de Gherla.

29 noiembrie: La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

30 noiembrie: De sărbătoarea Sfântului Andrei, Ocrotitorul României, slujește alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei la Catedrala Mitropolitană. Rostește predica, actualizând răspunsul la întrebarea „Învățătorule, unde locuiești?”, adresată Mântuitorului de către Apostolul Andrei.

A consemnat **Arhid. Sergiu Iustin Pop**, secretar de cabinet

**IPS ANDREI
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI
SĂLAJULUI**

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde herziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Noiembrie 2021

1 noiembrie: La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, participă la sesiunea inaugurală a Simpozionului Internațional „Pastorație și Duhovnicie în Diaspora Românească. Purtarea de grijă a celor adormiți, în Cultul și Practica Bisericii Ortodoxe”. În capela facultății asistă la slujba de Te-Deum, iar în aula mare susține o alocuțiune.

În Biserica Reformată Calvină din Cluj-Napoca, asistă la concertul „Ex Oriente Lux”, organizat de Opera Națională Română din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Adrian Eugen Truță, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

2 noiembrie: În biserica Mănăstirii „Sfânta Troiță” din Feleacu, prezidează conferința de toamnă cu preoții din protopopiatul Cluj I. Asistă la slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PCuv. Arhim. Simeon Pinte, eclesiarhul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca.

Acordă un interviu postului TVR Cluj, dedicat pătimitorilor în temnițele comuniste, cu referire în special la Penitenciarul Gherla.

3 noiembrie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul organizat pentru ocuparea posturilor de preot la parohiile Gherla II și Sânțjude (protopopiatul Gherla) și Buru (protopopiatul Turda).

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Domnului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

4 noiembrie: La Mănăstirea „Sfinții Împărați Constantin și Elena” de la Dobric, prezidează conferința de toamnă cu preoții din protopopiatul Beclean. Asistă la slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PCuv. Arhim. Simeon Pinte, eclesiarhul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca.

În biserica din Sărăcsău, județul Alba, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitului întru Domnul, preot Mircea Podină, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

5 noiembrie: Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează ședința comisiei întrunită în vederea alcătuirii dosarului de canonizare a lui Liviu Galaction Munteanu, pătimitor în temnițele comuniste. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

6 noiembrie: În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, oficiază slujba Parastasului la împlinirea a 9 zile de la mutarea la Domnul a monahului Gherasim Mariș, viețuitor la Schitul „Prodromu” din Sfântul Munte Athos, în prezența familiei și a foștilor colegi de școală. Rostește un cuvânt evocator.

În biserica din Chiochiș, protopopiatul Beclean, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Maria, fiica părintelui paroh Radu-Viorel Moldovan. Rostește un cuvânt de învățătură.

În capela mortuară din Sânmihail de Câmpie, protopopiatul Beclean (paroh: Pr. Grigorie Mănarță), oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitului întru Domnul, preot Simion Negrușă, fost paroh în localitatea Visuia. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

7 noiembrie: Oficiază slujba de binecuvântare a noii biserici din Făureni, protopopiatul Cluj I. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe tânărul Eduard-Robert Matyas. Hirotonește întru iconom pe părintele paroh Marcel Popa. Acordă PCuv. Părinte Arhim. Vasile Crișan, duhovnicul Mănăstirii „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” de la Dumbrava, județul Alba, ctitorul principal al bisericii, distincția „Crucea Transilvană”. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” doamnei arhitect Cristina Bărlădeanu.

Oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Ioana, fiica părintelui paroh din Făureni, Marcel Popa. Rostește un cuvânt de învățătură.

Săvârșește slujba de binecuvântare a amplelor lucrări de renovare realizate la casa parohială din Făureni, protopopiatul Cluj I. Rostește un cuvânt de felicitare.

Face o vizită în localitatea Băbuțiu, filie a parohiei Făureni, în vederea construirii unei noi biserici. Este însoțit de PC Arhid. Dan Grigore Văscu, directorul postului de radio „Renașterea”.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia,

Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotonește întru duhovnic pe PC Pr. Emanuel Sălăjan, de la parohia Sita, protopopiatul Beclean.

8 Noiembrie (Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil): Cu prilejul hramului, în biserica din Suarăș, protopopiatul Dej, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Sânțjude, protopopiatul Gherla, pe diaconul Eduard-Robert Matyas. Hirotonește întru sachelar pe părintele paroh Silviu Cristian Cârlogea.

Săvârșește slujba de sfințire a noii clopotnițe a bisericii din Suarăș. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Oficiază slujba de binecuvântare a amplelor lucrări realizate la casa parohială din Suarăș, protopopiatul Dej. Rostește un cuvânt de felicitare. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

9 Noiembrie (Sfântul Ierarh Nectarie de la Eghina): Cu prilejul hramului, în biserica parohiei Dej V (paroh: Prot. Ioan Bufta), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru iconom pe PC Pr. Vlad Cristian Todoran de la parohia Sălișca, protopopiatul Dej, responsabil cu misiunea cu tinerii din protopopiat. Conferă Ordinul „Mihai Vodă” interpreților de muzică populară dejeni Cristina Beldean Moșușan și Felix Gălan. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În curtea Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca (coordonator: Pr. Bogdan Chiorean), oficiază slujba Parastasului pentru pacienții mutați la Domnul în ultimul an. Rostește un cuvânt de mângâiere.

10 noiembrie: Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

IPS Părinte Mitropolit Andrei împreună cu PS Părinte Neofit, Episcop de Nyeri și Muntele Keniei, în mijlocul comunității bisericii „Sfântul Mare Mucenic Mina” din Cluj-Napoca, 11 noiembrie 2021.

11 Noiembrie (Sfântul Mare Mucenic Mina): Cu prilejul hramului, împreună cu PS Părinte Neofit, Episcop de Nyeri și Muntele Keniei, la demisolul bisericii din cartierul clujean Bună Ziua (parohi: Pr. Dumitru Bărbos și Pr. Iliuță Popa), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Săvârșește slujba de sfințire a icoanei hramului, realizată în tehnica mozaic, amplasată deasupra ușii de la intrarea în biserica mare. Rostește un cuvânt de felicitare. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului Dan Popescu. Conferă domnului Simion Pruneanu Ordinul „Mihai Vodă”, iar domnului Gabriel Rusu îi conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

În localitatea Zagra, protopopiatul Năsăud (paroh: Prot. Ioan Dâmbu), oficiază slujba de sfințire a noii Capele Mortuare. Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă domnului primar Nicolae Eugen Bușcoi distincția „Crucea Transilvană”.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfinții Împărați Constantin și Elena” de la Dobric, protopopiatul Beclean. Se întâlnește cu obștea.

12 Noiembrie (Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni): Cu prilejul hramului, în biserica mănăstirii de la Bichigiu, protopopiatul Năsăud, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

13 Noiembrie (Sfântul Ierarh Ioan Gură de Aur): Cu prilejul hramului, în biserica din cartierul clujean Mănăștur (paroh: Pr. Marian Bogdan), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Oficiază slujba de sfințire a noii Capele Mortuare din Sânicooară, protopopiatul Cluj I. Rostește un cuvânt de învățătură. Conferă părintelui paroh, Viorel Luca, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”. Conferă domnului Grigore Fati, primarul comunei Apahida, Ordinul „Mihai Vodă”, iar Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” îl conferă domnului Cornel Dorin Goia.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește cuvântul de învățătură.

14 noiembrie: Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor realizate la biserica din localitatea Gheorghieni, protopopiatul Cluj I. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru sachelar pe părintele paroh Dan Alexandru Horvat. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotonește întru duhovnic pe PC Pr. Valer Sorin Igna de la parohia Sânțioana, protopopiatul Gherla.

15 noiembrie: Acordă un interviu postului TV Trinitas.

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

16 noiembrie: Oficiază slujba de sfințire a noii Capele Mortuare din Rusu Bărgăului, protopopiatul Bistrița (paroh: Pr. Ioan Platon). Rostește un cuvânt de învățătură. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” domnului Nicolae Vrâncean, primarul comunei Josenii Bărgăului, iar Ordinul „Mihai Vodă” îl conferă domnului Bogdan Tomoroga.

17 noiembrie: Vizitează expoziția fotografică dedicată împlinirii a 40 de zile de la mutarea la Domnul a Episcopului Vasile Flueraș, organizată la Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj-Napoca.

În capela mortuară din cimitirul clujean „Cordoș”, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitei întru Domnul, Onorica Iancu. Rostește un cuvânt de mângâiere.

18 noiembrie: Îl primește la reședință pe Excelența Sa José Guillermo Ordorica Robles, ambasadorul Statelor Unite Mexicane în România, în vederea prezentării noului consul onorific de la Cluj-Napoca, în persoana domnului Dorin Zăgrea.

La Chilia „Sfinții Părinți Athoniți Siluan și Sofronie” de la Lăzești, județul Alba, îl întâlnește pe PCuv. Ierom. Rafail Noica.

19 noiembrie: Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În capela mortuară din Cimitirul Central din Cluj-Napoca, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Florin Zaharescu, fost director al Radio Cluj. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

20 noiembrie: Săvârșește slujba de binecuvântare a clădirii administrative a Cimitirului Eparhial „Sfântul și Dreptul Lazăr” din Cluj-Napoca (coordonator: Diac. Florin-Ionuț Mărginean). Rostește un cuvânt de felicitare. Conferă Ordinul „Mihai Vodă” domnului Dorin George Bob și doamnei Manuela Aron.

Oficiază slujba Punerii Pietrei de Temelie pentru Biserica de cimitir (Sfântul Lazăr). Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de domnul Adrian Eugen Truță, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

21 Noiembrie (Intrarea în Biserică a Maicii Domnului): În Catedrala Mitropolitană, împreună cu PS Părinte Benedict Bistrițeanul, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama capelei din Cimitirul Eparhial „Sfântul și Dreptul Lazăr”, pe diaconul Florin-Ionuț Mărginean.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Parastasul la împlinirea a 40 de zile de la mutarea la Domnul a Episcopului Vasile Flueraș. Rostește un cuvânt evocator.

Se reculege, preț de câteva clipe, în Cripta Ierarhilor de la demisolul Catedralei Mitropolitane. Oficiază o scurtă slujbă de pomenire.

În capela mortuară din cimitirul clujean „Cordoș”, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitei întru Domnul, Maria Muntean. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotonește întru duhovnic pe PC Pr. Eduard Robert Matyas, de la parohia Sânțjude, protopopiatul Gherla. Conferă Ordinul „Mihai Vodă” domnului Alexandru Bologa, dublu medalist al Jocurilor Paralimpice (Rio de Janeiro, Brazilia, 2016 și Tokio, Japonia, 2021).

22 noiembrie: La sediul Episcopiei Caransebeșului, se întâlnește cu PS Părinte Lucian, episcopul locului.

În Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” din Caransebeș, necropolă episcopală, împreună cu PS Părinte Lucian, oficiază slujba Parastasului la împlinirea a 100 de ani de la nașterea Ierarhului Emilian Birdaș, fost Episcop al Alba-Iuliei și al Caransebeșului. Rostește un cuvânt evocator.

La Muzeul Eparhiei Caransebeșului, participă la vernisajul expoziției fotografice dedicată centenarului nașterii Episcopului Emilian Birdaș.

În sala de festivități a Centrului Eparhial de la Caransebeș, asistă la proiecția filmului documentar realizat cu prilejul centenarului Emilian Birdaș. Asistă la programul cultural organizat cu acest prilej și rostește un cuvânt evocator.

23 noiembrie: Cu prilejul împlinirii unui secol de la nașterea Episcopului Emilian Birdaș, în sobor de arhieriei, în Catedrala Episcopală „Învierea Domnului” din Caransebeș, slujește la Sfânta Liturghie și la slujba Parastasului.

Asistă la momentul festiv al lansării „Medaliei Omagiale”, emisă cu acest prilej. Rostește un cuvânt evocator.

24 noiembrie: La sediul Patriarhiei Române din București, se întâlnește cu Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

În aula mare a Academiei Române din București, participă la ședința festivă în cadrul căreia a fost primit ca membru de onoare.

25 Noiembrie (Sfânta Mare Muceniță Ecaterina): Împreună cu PS Părinte Benedict Bistrițeanul, oficiază slujba de resfințire a capelei din incinta Seminarului Teologic din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă distincția „Crucea Arhiepiscopală” părintelui director Liviu Vidican Mancu și părintelui duhovnic Samuel Cristea. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” părintelui director adjunct Andrei Mureșan și arhidiaconului Daniel Frumos, cadru didactic. Hiroteseste întru arhidiacon pe diaconul Cristian Hideg. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru laici doamnelor profesor Marcela Stan, Delia Marcu, Luminița Vârva și Emilia Stanciu și domnului profesor Mihai Hasan.

În Biserica „Sfânta Maria” din Blaj, județul Alba, împreună cu ÎPS Părinte Irineu, Arhiepiscopul Alba-Iuliei, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preot Vasile Benchea, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

26 noiembrie: Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca.

27 noiembrie: În Catedrala Episcopală din Deva, asistă la Sfânta Liturghie și, în sobor de arhieriei, slujește la Parastasul oficiat la împlinirea a 40 de zile de la mutarea la Domnul a Episcopului Gurie Georgiu. Rostește un cuvânt evocator.

În localitatea Călnic, județul Alba, oficiază slujba de sfințire a apei și cea de sfințire a noii Troițe amplasată în centrul localității de către familia Acad. Marius și Zoe Porumb. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Vasile Stanciu, directorul Școlii Doctorale de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

28 noiembrie: Oficiază slujba de sfințire a noii picturi a bisericii din Manic, protopopiatul Beclean. Rostește un cuvânt de felicitare.

În biserica din Manic, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hiroteseste întru iconom stavrofor pe părintele paroh Vasile Filipaș. Conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” episcopului Ioan Rîpan. Conferă Ordinul „Mihai Vodă” doamnei preotese Sabina Veronica Filipaș. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

29 noiembrie: Participă on-line la emisiunea „Prim-plan obiectiv” difuzată la posturile TVR Cluj și TVR 3.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

30 Noiembrie (Sfântul Apostol Andrei): În Catedrala Mitropolitană, împreună cu PS Părinte Benedict Bistrițeanul, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință oficialități centrale, județene și locale, civile și militare, precum și clerici și credincioși prezenți pentru a-l felicita cu prilejul Zilei Onomastice. Rostește un cuvânt de mulțumire.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și rostește un cuvânt de învățătură.

A consemnat Arhid. Claudiu Ioan Grama

A veni. Între exil și înveșnicire

Marian Bota

Fără să alcătuim un top al celor mai „subiective” verbe, afirmăm că în această listă, încă nescrisă și nebăgată în seamă, și-ar face loc și „a veni”. Indiferent de intermediarul mișcării, venirea nu există fără spațiu și perspectivă. Aceste două coordonate definesc și condiționează actul. Pentru problematizare, ne vom folosi de o propoziție în care „Eu” este subiect, „vin” predicat iar „la biserică” complement circumstanțial de loc. Ca subiectul să poată spune „Eu vin la biserică” este necesar ca interlocutorul să fie deja la biserică ori să meargă într-acolo. În caz contrar, subiectul poate afirma doar „Eu merg la biserică”. Schimbarea flexiunii pronominale, deci și a celei verbale, modifică „tra-seul”, dar nu viciază determinanții deduși.

Sistematisând consecințele și aplicând inducția, verbul „a veni” implică o locație în care unul e deja prezent iar un altul se îndreaptă înspre ea (condiția I) ori identitatea de mișcare înspre ceva, cu aceeași destinație în care niciunul nu e încă prezent (condiția II). De asemenea, verbul denuște acțiunea în urma căreia două sau mai multe entități / obiecte ajung la unitate (spațială). Venirea, versiunea nominală a verbului nostru, este absența care implică, conține și cere prezența, dar și lucrarea care aduce împreună. Biserica este preocupată în exclusivitate de venirile Paracleților¹. Acestea sunt ieșiri din intimitatea Sfintei Treimi în afara ei, iconomice și sacramentale, lucrate și suportate de Fiul și de Sfântul Duh. Din perspectiva omului, aceste ieșiri sunt veniri, fiindcă Dumnezeu Se apropie de om, vine alături de el și îl unește cu Sine.

Nașterea Mântuitorului, prima venire

Dumnezeu vine într-un loc în care, din punct de vedere substanțial, nu era încă prezent, și îi aduce pe oameni în unire cu Sine, prin aceea că Se face una cu omul. El Se aduce împreună cu noi. După ce Hristos Se înalță, deci devine absent în lume, trimite pe Sfântul Duh. Și „ieșirea” acestuia este venire, căci împlinește condițiile de mai sus. Într-o lume din care Domnul a plecat și S-a făcut absent, Duhul încropește Biserica – Trupul lui Hristos. Mângâietorul nu face decât să umple golul absenței Sale istorice cu deplinătatea prezenței ecleziale a Aceluiași. În încropirea Bisericii, El ne aduce împreună cu Cel care a plecat și cu Cel care va veni, căci tot Mântuitorul este înfăptuitorul ultimei veniri. Până acum, am făcut uz de „condiția I”. În această cheie, denumirea de „a doua venire” ridică câteva probleme.

Hristos a venit, a plecat, dar este încă prezent în lume prin lucrarea Sfântului Duh și prin Biserică, ori atâta timp cât nu este absent, evenimentul Parusiei nu poate fi definit ca venire. Dacă păstrăm aceeași condiție, ne rămâne varianta exilului: în vremurile din urmă, omul Îl va exila pe Dumnezeu din propria Sa creație. De aici întrebarea din *Luca 18, 8* și necesitatea unei (re)veniri, urmate de impunerea și înveșnicirea prezenței Celui atotprezent. Cealaltă condiție deschide un nou orizont. Hristos nu va veni în lume, fiindcă a venit deja și a rămas prezent în ea, ci El va împreună-veni cu omul în lumea veacului ce va să fie. Pentru a înțelege afirmația, este necesar să înțelegem Învierea Sa. Când se ridică din morți, Hristos trece într-o altă existență, similară celei de dinainte de cădere, doar că desăvârșită. La această existență este chemată omenirea. Existența omenirii este legată tainic de lumea pe care a creat-o Dumnezeu. Astfel, când Hristos va veni din nou, lumea se va prefăce și ea, după asemănarea și „înuta” cuvenită existenței desăvârșite a omului, iar omenirea, prin înviere, va reveni la viață și va intra în această lume, lume ce se va instaura simultan cu venirea Mântuitorului. Astfel, cea de-a doua venire este „venire” în măsura în care omul, alături de și deodată cu Hristos, va intra în viața și lumea veacului viitor.

¹ De la gr. *παράκλητος* – în română *mângâietor* (*Ioan 14, 16*), dar și *mijlocitor* (*Ioan 2, 1*).

O altă venire

Realitatea venirii Paracleților este tangibilă și experiabilă creștinului prin celebrarea liturgică. Adeseori, Biserica cultivă prin post sensibilitatea credincioșilor săi, în vederea cuprinderii după posibilități a venirii Lor. O astfel de cultivare este Postul Crăciunului. El premerge și pregătește prăznuirea Nașterii Domnului. În tradiția occidentală această perioadă este cunoscută sub denumirea de *Advent*. Cuvântul, de origine latină, înseamnă *venire / sosire* și este echivalent grecescului *παρουσία*. Sinonimia termenilor este valorificată din plin în tradiția occidentală. În ritul bizantin, Postul Crăciunului ne orientează spre trecut și spre prima venire a Mântuitorului. În tradiția occidentală, însă, imnele cântate și lecturile citite, deși au în vedere Întruparea Domnului, trimit la a doua Sa venire.

În aceeași tradiție, începutul Adventului este și începutul anului liturgic. În prima duminică din post, deci și prima duminică din anul bisericesc, se cântă antifonul *Ad te levavi*, preluat din *Psalmlul 24*: „Către Tine am ridicat sufletul meu, în Tine nădăjduiesc / mă încred. Să nu mă rușinezi, nici să râdă de mine vrăjmașii mei, căci toți cei ce Te așteaptă pe Tine nu vor fi împrăștiați / amestecați. Căile Tale, Doamne, arată-mi, și cărările Tale mă învață”. Viața liturgică a Bisericii începe cu acest antifon. Biserica se înalță pe sine spre înălțimi, fiindcă acolo S-a înălțat Mirele, iar ea urmează Mirelui. Expresie a înălțării ei este Dumnezeiasca Liturghie, prin care intră acolo unde S-a înălțat Domnul și unde Arhiepiscopul liturghisește până la sfârșitul veacurilor. Intră în locul prezenței și al aducerii jertfei lui Hristos și Îl are în mijlocul ei pe Acesta sub chipul Euharistiei. Scurtele intrări la Jertfelnicul cel mai presus de ceruri nu îi potolesc dorul după Hristos, fapt pentru care, ieșind în lume, așteaptă venirea ultimă și decisivă care va înveșnici prezența Mirelui.

Așteptării Bisericii îi corespunde o așteptare personală. Viața omului, în deplinătatea chemării lui, începe abia când își înalță sufletul la Dumnezeu și vine la El. Dacă vine la El, merge acolo unde Dumnezeu este deja prezent. Reluând, viața omului începe abia când omul prin ridicare și prin venire intră în prezența lui Dumnezeu. Dar omul nu poate face aceasta de unul singur. Are nevoie de Biserică. Fără să dispere, își pune nădejdea în Dumnezeu și Îl așteaptă. Și Domnul, Cel care a venit o dată, mai vine încă o dată, fiindcă un asemenea Domn avem: care vine la om, nu care merge la om. Care vine acolo unde omul e și Dumnezeu nu e. Iar El vine de multe ori, în chip sacramental, prin

Sfintele Taine, și liturgic, prin celebrările liturgice, și îl face pe om parte din Biserică. Îi oferă șansa de a intra în prezența Sa, deci oportunitatea de a pune început vieții sale.

Postul Crăciunului ne pune înaintea încă o venire, cu nimic deosebită de celelalte. Domnul vine și oferă lumii șansa la viață. Se înscrie în lista venirilor discrete, tipice unui Dumnezeu discret. Atât de gingaș încât omul nu simte nevoia să Îl primească ori are îndrăzneala să Îl alunge. Lista venirilor discrete se încheie cu ultima. Indiscretă, impunătoare, ca o replică la și pe măsura tuturor neprimirilor și alungărilor lui Dumnezeu din propria Sa creație. Până atunci, omul poate să aleagă. Lasă în urmă o lume din care Dumnezeu e exilat – și a făcut asta până acum, fiindcă Domnul încă mai vine și mai are să vină, ori e gata ca, prin Biserică, să intre împreună cu Hristos în lumea și veacul viitor? Primei variante îi corespunde o zi de Naștere prost înțeleasă, umplută până la refuz cu mâncare, cadouri și distracție, care nu Îl lasă loc ori care Îl condamnă la plecare și la (re)venire. Celei de-a doua, o zi de Naștere cât o întreagă viață, în care, la bine și la greu, pășești pe urmele Celui Născut, Celui Răstignit, Celui Omorât, Celui Îngropat, Celui Înviat, Celui Înălțat... doar Îl vom convinge să rămână cu noi, să nu mai plece – să vină pentru totdeauna, că lumea veacului acestuia se dă spre seară. Atunci, în prezența Lui, Biserica își va potoli dorul iar omul va via fără sfârșit. ■

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:

IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:

PS Episcop-vicar BENEDICT BISTRITĂNEANU

Membri:

Consilier cultural: Pr. dr. Cornel Coprean,

Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. dr. Liviu Vidican-Mancu

Director:

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Darius Echim, Arhid. Claudiu Ioan Grama, Cezar Login, Ierom. Maxim (Morariu), Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi, Nicoleta Pălimaru, Elena Părvu, Protos. Simeon (Pintea), Diac. Sergiu Iustin Pop, Eugen Adrian Truță, Nicolae Turcan,

Final de an cu roade multe pentru ASCOR

Anca-Maria Bica

Luna lui Brumar aduce în prim plan mai multe activități cu caracter național desfășurate de către toate filialele ASCOR. Activitatea de debut, care a marcat și începutul lunii noiembrie, a fost Consiliul Național al Asociației Studenților Creștin-Ortodocși Români (ASCOR) desfășurat de această dată la Alba Iulia, în cetatea Marii Uniri. Reprezentanții ASCOR din întreaga țară au ajuns în localitatea reședință de județ începând cu ziua de vineri, 5 noiembrie, urmând ca în aceeași zi să viziteze și două așezăminte monahale din apropiere, Mănăstirea „Sfânta Cruce” (Râpa Robilor) din Aiud și Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” de la Râmeț. Următoarea zi a debutat cu participarea solemnă la Sfânta Liturghie, urmată de întâlnirea cu Chiriarhul locului, Înaltpreasfințitul Părinte și Arhiepiscop Irineu. Lucrările Consiliului Național au avut loc în două sesiuni, printre cele mai importante subiecte aflate pe ordinea de zi fiind evaluarea proiectelor „ASCOR 30” și a proiectelor în conformitate cu tematica anului omagial, strategia proiectelor ASCOR Național pentru anul 2022, participarea în Tabăra Internațională a Tinerilor Ortodocși – SYNDESMOS din Wrocław, Polonia (21-27 iulie 2022) și stabilirea următorului Consiliu Național.

O altă activitate desfășurată pe plan național a fost Campania de donare de sânge „**Uniți Pentru Viață**”. În săptămâna premergătoare Postului Crăciunului, mai mulți voluntari ASCOR au jertfit din timpul lor în folosul aproapelui, implicându-se în activitățile din cadrul Centrului de Transfuzii Sanguine din Cluj-Napoca. Aceștia au avut în fiecare zi grijă să primească, să ajute, să îndrume sau chiar să ofere diverse alimente sau vouchere zecilor de donatori care treceau pragul Centrului de Transfuzii. Susținerea și buna rânduială a campaniei au fost asigurate și de inimoșii noștri colaboratori de la *Home made Pizza* și *Excursii din Caiac* care au dorit să își arate, la rândul lor, aprecierea pentru cei

care salvează vieți. În cadrul acestei campanii desfășurate de ASCOR Cluj-Napoca numeroși donatori au redirecționat bonurile de masă primite către asociația noastră, pentru a

putea ajuta cu alimente familiile ale căror copii sunt internați la Institutul Oncologic „Dr. Ion Chiricuță” și nu numai.

Conferințele duhovnicești din timpul Postului de dinaintea Sărbătorii Nașterii Domnului reprezintă o altă categorie de activități caracteristică tuturor filialelor ASCOR din întreaga țară. Cea dintâi întâlnire din acest post organizată de ASCOR Cluj-Napoca l-a avut ca invitat pe Părintele Arhimandrit Melchisedec Ungureanu, starețul Mănăstirii Lupșa din județul Alba. Părintele a fost prezent printre tineri și la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca unde, la finalul vecerniei, a rostit si un

cuvânt de învățătură. Dialogul a continuat în Aula Magna a Facultății de Teologie Ortodoxă, unde, după conferința propriuzisă, a avut loc și o sesiune de întrebări și răspunsuri. Tema acestei prime întâlniri a fost „Calea pocăinței și mijloacele care înmulțesc harul”. Cea de-a doua conferință l-a avut ca invitat pe Preasfințitul Părinte Damaschin Dorneanu, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, care, de-a lungul unei întâlniri desfășurate pe platforma ZOOM, a susținut o alocuțiune intitulată „Lupta cu Dumnezeu. Lupta cu sinele”, dar a și răspuns la mai multe întrebări venite din partea auditoriului. Printre alți invitați din cadrul conferințelor duhovnicești din acest post au fost Părintele diacon Sorin-Adrian Mihalache, Părintele ieroschimonaș Serapion Pantea, urmând să participe și Părintele Petros, starețul Mănăstirii Essex din Anglia.

Luna noiembrie a fost marcată, de asemenea, de celebrarea a două mari personalități ai Ortodoxiei românești – modele demne de urmat, izvoare de pace, de bucurie și ascultare. La data de 17 noiembrie 2021, la Biserica Studenților din Complexul Studențesc „B.P. Hasdeu” a avut loc Parastasul de 40 de zile de la trecerea la cele veșnice a blândului și vrednicului de pomenire ierarh al nostru, Părintele Episcop Vasile Flueraș. Imediat după slujba de pomenire, Părintele Ciprian Negreanu, duhovnicul și îndrumătorul tinerilor, dar și ucenic apropiat al Preasfințitului Vasile, a ținut un scurt cuvânt despre acest model minunat pe care Preasfințitul Vasile îl oferă tuturor, model de viață desprins parcă din filele de *Pateric*. Părintele Ciprian a ținut să sublinieze, conform unei mărturii

pe care ne-a făcut-o un apropiat al Preasfințitului, faptul că blândul nostru arhieru „se ruga pentru fiecare persoană care îi trecea pragul, oricine ar fi fost aceasta. După ce musafirul ieșea din casă, Preasfințitul Vasile îngenunchea mereu în fața icoanei și se ruga pentru cel ce tocmai a ieșit pe ușă”.

Tot în amintirea Părintelui nostru drag, Episcopul Vasile Someșanul, pe parcursul a câtorva săptămâni, o echipă de mai mulți tineri au desfășurat o serie de interviuri cu ucenici apropiați și oameni care au avut ocazia să fie alături de Preasfințitul Vasile de-a lungul timpului, precum: Înaltpreasfințitul Părinte și Mitropolit Andrei, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Preasfințitul Părinte Teofil de Iberia, Protosinghelul Ioan Cojan, starețul Mănăstirii „Sfântul Ioan Botezătorul” din Alba Iulia, Arhimandritul Dumitru Cobzaru, Arhimandritul Andrei Coroian, Părintele Marcel-Dumitru Andreica, Părintele Dan Hognogi, Părintele George Puian, Părintele Călin Ficior, Părintele Cristian Timar, Protosinghelul Pantelimon Mocan, Ec. dr. Sorin Călea, profesoara Ioana Irimia, dr. Monica-Rada Colan, medicul neurolog Roxana Toader și mulți alții. În urma acestor interviuri, tinerii au realizat un montaj video, care reprezintă doar un preambul al viitoarelor proiectii video care vor fi difuzate periodic, în amintirea Preasfințitului Vasile Flueraș. Acest proiect se intitulă „**Părintele nostru Episcop Vasile Flueraș. Frumusețea și Adevărul Cumințeniei**”. Trailerul pentru viitoarele interviuri a fost proiectat în premieră pe data de 21 noiembrie 2021, în prezența Preasfințitului Părinte Benedict Bistrițeanul. Episcopul Benedict s-a aflat în mijlocul tinerilor de la Biserica Studenților, după obișnuință, în cea de-a treia duminică din lună, a slujit Paraclisul Maicii Domnului și a ținut un cuvânt de învățătură pentru toți cei prezenți, răspunzând și la întrebările adresate.

O altă personalitate duhovnicească comemorată la finalul lunii noiembrie a fost Părintele Arsenie Boca, la 32 de ani de la trecerea la cele veșnice. În cadrul „**Săptămânii Părintelui Arsenie Boca**”, organizată de mai multe asociații studențești, s-au desfășurat câteva evenimente specifice, printre care două conferințe susținute de ÎPS Părinte și Mitropolit Laurențiu Streza, dar și de Părintele Ciprian Negreanu, duhovnicul și îndrumătorul ASCOR Cluj-Napoca. Totul a culminat cu Parastasele care s-au făcut în amintirea acestui mare mărturisitor al credinței, atât la Mănăstirea Oașa din județul Alba, cât și la Biserica Studenților din Hașdeu.

Finalul lui noiembrie a fost unul deosebit întrucât am avut marea bucurie de a-i avea în mijlocul nostru pe mai mulți membri ai filialei ASCOR Iași. În perioada 26-28 noiembrie, membrii celor două filiale au avut ocazia de-a lua parte la un schimb de experiență care a avut drept principal scop încheierea și stabilirea de noi relații de prietenie, dar și stabilirea de proiecte care vor putea fi desfășurate pe parcursul anului următor. De-a lungul celor trei zile petrecute la Cluj, membrii ASCOR Iași au

luat parte la slujba de pomenire în cinstea Părintelui Arsenie Boca, au desfășurat mai multe jocuri de cunoaștere, au vizitat centrul orașului și nenumărate obiective turistice, printre care și Muzeul Mitropoliei Clujului, dar și mormintele ierarhilor Clujului aflate, de asemenea, în incinta Muzeului. Tinerii au luat parte la Sfânta Liturghie la Catedrală Mitropolitană sâmbătă, iar duminică, la Biserica Studenților din complexul studentesc „B.P. Hasdeu”. Tot sâmbătă, în sala „Nicolae Ivan”, din incinta Mitropoliei, ascorștii au avut bucuria de a desfășura o activitate de echipă și de-al întâlni pe Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, care i-a binecuvântat, a ținut un scurt cuvânt de învățătură și le-a oferit un mic dar oaspeților. Sâmbătă seara, membrii celor două filiale s-au colindat reciproc și au schimbat între ei daruri.

Nădăjduim ca toate acestea să contribuie la zidirea cât mai multor suflete și să-i îmbucure pe toți care au luat parte la aceste activități.

Tradiția nu a murit nici la oraș – crâmpie de obiceiuri românești perpetuate de Ceata „Sfântul Ioan Valahul”

Un fragment dintr-un interviu mai amplu cu Oana-Raluca Băilă, fondatoarea Cetei „Sfântul Ioan Valahul” a comunității Bisericii Studenților din Cluj-Napoca.

Bogdan Herțeg: Cum ai pus bazele Cetei „Sfântul Ioan Valahul”? Cum ți-a venit ideea?

Oana-Raluca Băilă: Ce îmi place cel mai mult legat de Ceata „Sfântul Ioan Valahul” și de proiectele noastre este că au un firesc, ele vin ca un răspuns al unor nevoi sau ca un rezultat al comuniunii noastre mai degrabă. La început, nu a existat Ceata „Sfântul Ioan Valahul”, ci dorința noastră de a face ceva împreună. În anul 2013, în ajunul praznului Sfântului Ierarh Nicolae, atunci când urma să sărbătorim și hramul bisericii noastre – Biserica Studenților –, dar și apropierea Nașterii Domnului, ne-am dorit să facem ceva care să ne bucure și pe noi, dar și pe ceilalți.

În vremea adolescenței mele, l-am avut ca profesor pe Ioan-Sorin Apan – Dumnezeu să-l odihnească! El a sesizat că noi, tinerii de atunci, aveam nevoie să umplem unele goluri, aveam nevoie de sens, tânjeam să avem un ideal mai înalt. Deoarece și dânsul, la rândul lui, descoperise că tradițiile românești dau sens vieții omului, atunci când eram eu în liceu, ne-a învățat să colindăm, să cântăm cântece tradiționale românești, să purtăm cu drag costumul tradițional la sărbători sau la momente mai deosebite din viața noastră, să nu ne fie rușine de aceasta. Iată de ce pentru mine devin ceva firesc ca, la sărbători și, poate cel mai mult, la Crăciun, să se cânte colinde din tradiția noastră, nu cântece de genul *Merry Christmas* sau colinde europene, ci chiar colindele noastre, colinde mai vechi decât *Trei Păstori* sau *Steaua sus răsare*.

Venind la facultate, nu îmi puteam imagina că acea activitate pe care o începusem în liceu se va termina. Era un lucru pe care

doream să îl continui; era ceva firesc, ceva ce trebuia să aibă loc în fiecare an. Dorind să duc mai departe tradiția, le-am propus fetelor, acelui grup cu care cântam și făceam activități împreună, oamenilor cu care eram în comuniune aici, la Biserica Studenților din Cluj-Napoca, să învățăm niște colinde tradiționale pe care eu le știam; propuneam realizarea unui mic spectacol de colinde, pe care să îl prezentăm comunității noastre, cu ocazia sărbătoririi Sfântului Nicolae, dar și a apropierei Nașterii Domnului. Fetele au fost de acord. Ba, mai mult, deoarece le-au plăcut, am învățat primele colinde pe care le știam de la grupul „Minisatul Sfântul Andrei”, coordonat de domnul profesor Ioan-Sorin Apan. Pentru că mie mi se părea firesc ca atunci când cânti colinde românești să te și îmbraci românește, am împrumutat câteva costume tradiționale. Am contribuit și eu cu toate costumele pe care le aveam, pe care le primisem de la domnul profesor, iar astfel am participat cu toții îmbrăcați românește la acea colindă, lucru unic până atunci în comunitatea Bisericii Studenților.

Așa s-a născut primul nostru spectacol, prima noastră apariție ca grup. Atunci încă nu îl aveam pe Sfântul Ioan Valahul ca ocrotitor al nostru; eram doar grupul bisericii care cântă colinde tradiționale.

Bogdan Herțeg: Care erau colindele?

Oana-Raluca Băilă: Nu știu sigur dacă mi le aduc aminte pe toate, dar am intrat cu *Năpustă-ne gazdă-n casă*, care e chiar un colind de intrare, apoi am cântat un colind despre facerea lumii – *Dumnezeu dintru-nceputu’* –, iar la urmă un colind foarte vesel și frumos, *Ciucur verde de mătase*. În mod sigur am mai cântat încă vreo două-trei colinde pe care nu mi le aduc aminte acum. Versurile colindelor noastre sunt pline de sens, făcând trimiteri la Vechiul și la Noul Testament.

Cu acea ocazie, s-au mai pregătit și celelalte coruri ale bisericii. Nu a fost un spectacol doar de colinde tradiționale. Noi am cântat vreo șase-șapte colinde, iar după aceea au cântat și celelalte coruri. L-am avut alături de noi pe Sebastian Paic, un prieten de-al meu, care, de asemenea, a crescut și s-a format în cadrul grupului „Minisatul Sfântul Andrei”, tot alături de profesorul Ioan-Sorin Apan. Între timp, acest prieten al meu a învățat să cânte la fluier. Astfel, în timpul spectacolului, el ne-a acompaniat la fluier și a spus orația colacului pe care îl primeau în dar colindătorii. Atunci am frământat și împletit pentru prima dată un colac tradițional. Tot atunci am avut o invitată specială, pe doamna Maria Leșe. A fost un moment tare frumos! Dumneaei ne-a cântat câteva colinde pe care nu le mai auzisem la nimeni nici până atunci, dar nici de atunci încolo. Au fost colinde din Țara Lăpușului.

Multora le-a plăcut momentul nostru de la Crăciun. Aveam din nou sentimentul că au fost foarte frumoase lucrurile pe care le-am învățat la „Minisat” și că nu se poate să nu le mai continui fiind aici, la Cluj.

Apoi, încet-încet, cred că pe parcursul primului an, l-am primit, în calitate de ocrotitor al cetei, pe Sfântul Ioan Valahul. În felul acesta, am devenit un grup preocupat de înțelegerea, asumarea și ducerea mai departe a tradițiilor românești, un grup care, de atunci până azi, s-a numit Ceata „Sfântul Ioan Valahul”.

Bogdan Herțeg: Nu a fost un fel de presiune sau chiar un fel de încercare faptul că ați început să aveți foarte mulți spectatori la unele spectacole? Ați colindat și ați ținut ceremoniale tradiționale la Auditorium Maximum cu sala plină...

Oana-Raluca Băilă: Niciodată nu mă gândesc la numărul de oameni; îi văd pe toți ca pe unul. Și dacă ar veni unul sau doi, dar ar veni cu drag să ne asculte, cred că am cânta la fel de bine și de frumos. Nu m-am gândit niciodată că numărul pune o anumită presiune. Cu același drag ne-am pregătit și dacă am merge la cineva bolnav la spital, care ne-ar cere să mergem să-l bucurăm sau să-i cântăm ceva. Noi am făcut lucrul acesta. Ne-am dus și am colindat în sate și uneori ne-am dus la bătrânii cei mai necăuți. Ne-am dus odată la un om toată ceata, toți câți eram adunați în seara respectivă de colinde, și l-am colindat cu la fel de multă bucurie, poate chiar

cu mai multă bucurie și interes decât am colindat când era sala *Auditorium Maximum* aproape plină [Sala *Auditorium Maximum* se află în clădirea Colegiului Academic al Universității „Babeș-Bolyai” și a devenit un simbol al UBB prin prisma numeroaselor evenimente culturale găzduite aici – n.n.].

Bogdan Herțeg: Atunci, care ar fi ingredientele unui bun efort de interpretare? Vezi interpretarea ca un spectacol sau ca o revitalizare, într-un anumit sens, a unor vechi valori?

Oana-Raluca Băilă: Aceasta este dilema tuturor oamenilor care încearcă să pregătească un grup și care vor să redea tradițiile. Există din start o ruptură. Practic, tradiția are sens în cadrul unei comunități, cum e cea a satului. Ce facem noi e din start o ruptură, pentru că se desfășoară într-un context artificial. Odată ce duci ceva pe o scenă, e un pic fals. Îmi imaginez, prin paralelism, că Părintele Ciprian ar trebui să țină o slujbă, o vecernie, pe o scenă, iar oamenii ar fi doar niște spectatori care ar privi slujba, dar nu ar participa, nu ar trăi-o. Așa se întâmplă cu toate obiceiurile pe care noi le-am suit pe scenă. Odată ce le sui pe scenă, le rupi de context. Sensul lor (cea mai bună înțelegere a unui obicei sau ce am vrea noi să arătăm) e în cadrul unei comunități. De aceea, într-un fel mă bucur că, deși folosim amfiteatrul deschis din Complexul Studentesc „B. P. Hasdeu”, care e și el o scenă, aici, cumva, suntem „mai acasă”. De asemenea, am avut marea șansă să facem Ceremonialul Secerișului și în fața bisericii, în mijlocul comunității noastre. Cu toate acestea, și aceea a fost o ruptură. Cum să faci în fața bisericii ceremonialul de cunună a secerișului, care s-ar face pe câmp? În același timp, nu putem să-i luăm pe cei 500 de oameni care vin duminica la biserică, să-i ducem într-un câmp și să facem acolo cunună secerișului. Astfel, din cauza contextului, au intervenit câteva modificări în structura fiecărui spectacol pe care l-am dus pe o scenă. Fiecare a suferit din start o formă de neadevăr. Cu toate acestea, nu poți să zici: „O, e foarte neadevărat contextul. Gata, nu mai facem!”.

Pentru noi, trăirea cea mai adevărată a fost atunci când am putut să facem ceremonialele tradiționale pe teren sau la ele acasă. De exemplu, noi avem mare bucurie când, aici în Cluj, în Ajunul Crăciunului, îi colindăm pe prietenii noștri de la biserică. Totuși, mai mult sens capătă tot ce facem noi atunci când mergem în sate în zilele de după Crăciun și îi colindăm pe oameni la ei acasă. Aceștia ne primesc, ne înțeleg. Ceea ce găsim în cărți regăsim trăit acolo și atunci cupleză cel mai mult; atunci e bucuria cea mai mare și eu cred că aceasta ne dă sens. Noi facem spectacole pentru ca cei care le văd să primească un minimum din bucuria a ceea ce noi simțim când suntem pe teren, în sate. Dar, din nou, poți să faci zece-treizeci unde vrei, la orice școală, tot nu va avea sens întreg. Pe când, atunci când ne-am dus în rândul unor femei din Galda și am văzut cum torceau cânepa, cum melițau, acolo a fost sensul. Chiar dacă și ele se mutaseră la căminul cultural pentru a face aceasta, deci nu erau în curtea cuiva, tot am prins momente reale, vii.

Mie aceste activități îmi dau sens vieții. De atunci, de când am descoperit grupul de la „Minisat”, pentru tot restul vieții am știut că există lucrurile pe care le faci ca profesie, dar că sunt și alte lucruri în care te implici social și care îți aduc bucurie atât ție, cât și altora.

Echipa: Tatiana Onilov, Eliza-Adelina Purcaru, Iulia Anamaria Mureșan, Romina Sopoian, Bogdan Herțeg, Nicoleta-Andreea Sicoe

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com